

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Prolegomena in logicam - Cod. Ettenheim-Münster 276

[S.l.], [17. Jahrh.]

In librum praeditorum

[urn:nbn:de:bsz:31-129925](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-129925)

In libro 1° dicitur Arist.

incho in potentia quod in fit in potentia inchoate ante,
quod fit in rebus poterit conigi ut concho potentiale
adeoq; ee unite quod si dicat unite et ee alio con.
creta q; actu obiectivo concho actu reali negatur
sufficit enim conipere album signans fortis albedine
et connotans albi subum non cui inhaereat albi sed
cui possit inhaere.

R. 10

XX libro Praedictorum
Aristis

Absolvimus ea quae intraducunt ad cognoscere praedictorum
deinceps ipsa tractanda sunt explicitis tunc primis in
scriptione, obiecto, fine, et divisione.

Quaestio Praemialis.

Art Primus.

De inscriptione et obiecto huius libri

Inferibit hic liber de categoriis id est dicitur sic
praedictis ut hae eis interpretu veris, omnia illa
figurae qua categoria signat amfatione, sumitur au
tem praedicta explicat ut notat 1° dicitur primo p. sicut
sumis generib; praedictorum ut patet ex cap. 1° et ex
primo posteriorum t. 35. 2° p. aggregatione omnia
continentur sub uno quodam summo genere sic augur
for: 2° motum c. 8. 3° dicitur primo posteriorum c. 18.
utray acceptis sequens (i. hae posteriori) gignat
et huiusmodi ad subiecta variae sunt opes ut videtur
est apud Tolletu alij ponunt uotes pro obiecto alij conceptus
alij res aliqui ponunt primario conceptus, variis res
alij primario res. Variis conceptus, nota primo aliud
est querere, qd nam finat in praedictis, aliud quid fit

explicat sumit
praedicta.

+ Quo

Not: 10

A. 1. et inscriptione et otto huius libri

obu horum librorum, nam aliqd dicit, obu ideo qa
 considerat in aliquo tractatu et oia ad illud referunt
 at vero id dicit, poni in p^oditis quod continet tan
 quaz pars intra futu horu libroru nota rdo ex Tole
 to aliud et p^odicari et p^odicatu aliud predicare et q^o
 dicatione; hoc enim posterius pprie convenit concepti
 bus et uocibus illud rebus nam conceptus et uoces
 sunt instrumenta q^oby p^odicamus res autem sunt illud
 quod p^odicat eodem modo aliud et subijci et subiicit
 aliud subijcere et subijciens uoces et conceptus subijciunt
 et sunt subijciens res uero subijciunt et sunt futu
 unde quoniam p^oditu n^o est collectio p^odicanti et subij
 cienti sed p^odicanti et futu illud dicendu est et
 in p^oditis quod e p^odicatu et futu. nota rdo hic et
 sermone d^o obu primo n^o d^o remoto sine d^o eo quod
 continet in p^oditis. Dicendu primo in p^oditis q^oby
 ximu horu libroru et p^oditu in genere sumpta ut
 continet in se decem p^oditia q^obat qa p^oditu ut sic sit
 continem ob^o primo enim continet in se fortitez ob^o rdo
 oia ad illud referunt uel tanquam pes uel partes ut
 pprietates noy diez p^oditia sunt pes p^odicti p^odicata
 et futu sunt partes p^odictes uero patebunt in p^odictu
 dicente rdo uoces et conceptus n^o poni in p^oditis q^obat
 qa p^oditu e series et uoce p^odictoru sed conceptus et
 uoces non sunt p^odicata q^o p^obat. M^o ex d^o fine p^odicti
 p^obat n^o uoces et conceptus sunt p^odicantes et subij
 cientes sine id quo p^odicamy n^o id quod p^odicat. dicem
 du rdo res poni in p^oditis p^obat primo qa res fut
 p^odicata et futu rdo qa illa sunt ponenda in p^o
 ditis q^oby conveniunt ea q^o tractant in p^oditis sed ista
 conveniunt rebus ut patet ex p^oditib^o singuloru p^oditoru
 Dicendu t^o res n^o poni in p^oditis ut sunt apprehensi.

obu cur dia
 tur
 qd sic poni
 aliqd in p^oditis
 Not. E
 Not. 3.
 + quo obu ser
 mo
 Em 10
 p^oditio
 Em 20
 q^oby
 Em 3.
 q^oby
 Em 4.

Q. 1. et inscriptione et ob hoc huius libri.
 p. 1. biles & primas optez ut ante Caietany p. batur qd p. i.
 comendat est series reru p. dicitur et ita ponuntur in
 p. dicitur ut sint ordinat ad ead. optez attety. Dicendum
 Sto. cum Toletus et Alberto c. primo res p. dicitur in p. dicitur
 ut sunt ordinabiles et in p. dicitur et subijci potest hoc
 confuso ex priorib. qd p. dicitur et series ordinatiu etiam
 p. dicitur et subiectione. Dicendum Sto. esse conceptus et us.
 res non sint id quod ponit in p. dicitur, esse tamen id quod
 ponunt in iisdem, sic Toletus, qd res p. dicitur & conceptus qd
 ponunt inferre p. dicitur & conceptus. ob. primo contra
 qd ratione non ponit res in p. dicitur, qd tales c. r. aut quod
 dicitur dicitur complexione qdaz sine ead. et sub. et p.
 ni in p. dicitur qd sine complexione dicuntur sed res n. dicitur
 qd p. dicitur m. qd illa, quae dicuntur significant substantia quan-
 titatem & sed res n. significant substantia quantitates & sed
 sunt ipsa substantia et quantitas qd res n. dicuntur & negandi
 m. ad p. dicitur & tota & hoc vocabulum dicuntur n. intelligere id
 quod dicitur ut quod sed tantum quod d. ut quo ad ead. in
 propria sumere verbum dicuntur. ob. Etia uniuersa logica
 & sermonealis qd oes partes logicae dnt attendere p.
 more, maxime inferre consequenti ponere in p. dicitur ipse
 conceptus ex q. b. componit sermo mentalis p. dicitur con-
 sequat partes dnt spectare sermone tanquam aliqd
 ad quod referuntur concedit dnt spectare sermone, quae
 si oes partes debeant et partes sermone negatur
 qd n. oportet tantu tractare ipsum sermone et eius
 partes sed possunt in particulari tractatu etiam tra-
 ctare ea q. sunt signata partim orationis mentalis
 ut inde cognoscatur natura p. dicitur. ob. qd id p.
 nendum e. principalis in p. dicitur & quod alia ponuntur
 in p. dicitur sed res ponuntur & conceptus qd conceptus

Q. 1.

p. 1.

Ob. 5.

Ob. 3.

Ob. 10.

Et

Ob. 2.

Et

Ob. 3.

A. r. et fine et divisione huius libri

845.

primario ponenda et negando quia etiam in adifici-
cio q. malleu et manu ponunt lapides in muro mal-
tus autem et manus n. ponunt.

R.

Ant. 2. dus.

De fine et divisione huius libri.

In vi particulari tractatu cuiusq. scilicet est res, p-
ce duos fines, unum proprium illius tractatus, alterum com-
religuis partib. in eadem scia. dicendum primo in p-
ultimu et eodem fine p- ditoru cu alijs partib. scilicet ut p-
finis favore modis dicit, p- bat q. cu differere fit p-
nis ultimus totius logicae finis q. ultimus partiu fit
referri ad fine totalem, nec p- referet hic tractatu
ad tractandi d- s- t- o- n- e- , dicendum r- d- o- p- priu fine
huius libri scilicet minus principalem q. em ut cognos-
sant coordinacione reru inter se, magis principalem
vero ut cognoscant coordinacione conceptu, p- bat q.
illud est finis cuiusq. tractatus, qui maxime q- rit
in illo, sed in p- d- t- is maxime q- rit ut cognoscamus quo
modo conceptus se habeant, inter se q. p- bat m. q. cogni-
tione reru ut inter se reality coordinant p- tinet p- priu
ad metaphis q. hic maxime q- rit cognitio coordinatio-
nis inter conceptus, et res tractantur propter conceptus q.
tractando res clarius illis q. naa, et ordo conceptu
ob: primo si maxime intendit cognitio conceptu huius
conceptus primario debent poni a logico in p- d- t- is
q. id principaliter a logico et poni quod a logico
maxime intendit et negando sententia ad p- tem et negando
ratione allata, q. sicut licet principaliter negat equus
n. frens, tu ars frenfactoria n. principaliter attendit
ad equu, sed id quo regit equus scilicet ad frenu ita licet
et res principaliter ponantur in p- d- t- is tu logico,

reges finis
cuiusq. scilicet

Ant. 10.

pbat.

Ant. 20.

pbat.

Ant. 10.

R.

A. 2. *de fine et divisione huius libri*

Ob. 2.

principatus spectat illud quod res ponuntur in p[ro]p[ri]etate scilicet conceptus. Ob. 2. et si intendit principatus cognitio conceptum hinc conceptus erunt obiectum primarium horum librorum p[ro]bat quia illud est obiectum cuius cognitio est quod si maxime querit cognitio conceptum conceptus erunt primarium obiectum et conceptus hinc primarium obiectum et intentionem rem vero primarium obiectum et intentionem id est quod hic tractatur sunt & res sed tunc tractatur propter se sed propter cognoscendas et in conceptum.

q.

Substantia

Substantia

Ex dictis facile resoluitur illud dubium utrum p[ro]p[ri]etate p[ro]tineant ad logicam et p[ro]p[ri]etate ut ordinantur ad conceptus et p[ro]p[ri]etate cognoscendas p[ro]tineant ad logicam. Cuiusmodi sunt divisiones p[ro]p[ri]etate ordinando illa ad conceptus p[ro]tineant ad metaphisicam.

Divisio huius libri

quod attinet ad divisionem dividuntur hi libri in tres partes ante p[ro]p[ri]etate ipsa p[ro]p[ri]etate et post p[ro]p[ri]etate ante p[ro]p[ri]etate tractant ea quae praecedunt ad p[ro]p[ri]etate in post p[ro]p[ri]etate ea quae succedunt tractanda ut intelligantur quaedam quae non satis explicata fuerant in p[ro]p[ri]etate.

De prima parte huius libri
scilicet ante p[ro]p[ri]etate.

Procedit sunt p[ro]p[ri]etate omnes generum et specierum mixtura p[ro]p[ri]etate quod p[ro]mittendum fuit quid sit univocum et univocum in denominationem quod dicitur univocum in complexione quia genera et species non sunt univocum in denominationem aut univocum sed univocum et dicitur in complexione et hoc p[ro]p[ri]etate generum et specierum est etiam inferius et superius in eodem p[ro]p[ri]etate et respectu alterius p[ro]p[ri]etate omni p[ro]p[ri]etate est subiectum alterum forma ipsa etiam dicitur fuit quomodo res p[ro]p[ri]etate et alijs an velut et sub

cui inhæreant an vero d̄ subo cui insint essentiabz
an vero tantu insint subo et d̄ nullo inferiori dicā
tur zio qd̄d sequit̄ ex genere et superiore unius
p̄ diti seut etia ex spe et inferiore in eodem p̄dito
et ubi sunt d̄m̄si p̄diti genera ibi sunt d̄m̄si p̄
dicamenti d̄m̄si fuerunt q̄ tradenda regula p̄dicatio
nis. q̄to. ostendend̄ erat numerus p̄ditiōni ita sit
ut ante p̄dita contineant quatuor partes prima con
tinet d̄m̄si equivoꝝ univoꝝ d̄nominatiōni
et d̄m̄siōni in ea quā dicunt̄ complexi et in ea quā di
cunt̄ incomplexi. ita continet alteraz d̄m̄siōni p̄ dica
tionis q̄ duas regulas consequentiāru faciendarū
ita p̄diti d̄m̄siōnem.

In Caput Primum.

Explicant̄ hoc capite equivoꝝa univoꝝa d̄nominati
ōni p̄inde sibi questionibz huius naturā breuiter expli
cābimus.

Questio prima d̄
equivoꝝis.

Art. primus.

Explicatur dñs equivoꝝ

Equivoꝝa d̄m̄siōni quorū nomen solū eō est. etia d̄m̄si equivoꝝ
noꝝ vero ratio p̄ditiōni d̄m̄siōni nota primo et res
et noia dici posse equivoꝝa, nam dialectici nomina
equivoꝝa, vocant equivoꝝa equivoꝝantia ides q̄a
noen est id quō res d̄ equivoꝝa, quasi d̄m̄si res noia
equivoꝝant res, ad eū modū quō diximus supra noia
et p̄dicata q̄bz seu p̄dicata p̄dicantia, res autem
vocant equivoꝝa equivoꝝata, q̄a s̄m̄si res p̄ noen

q. 1. A. 1. Explicatur definitio equocorum.

Not 2o
Explicatio sumi

dicuntur p̄dicari, ita etiam dicuntur equocari, nulla
liquidem res est equoca in se, sed quatenus signat
noīe equoco. nota t̄do hic n̄ definitio noīa equoco
sed res equocas, ut docet Toletus et Tantarquetus, et
contra s̄ctum hic et noīes q̄ offerunt res n̄ d̄fi-
niri sed noīa rerū et conceptū earū, q̄bat̄ primo
ex textu ubi Toletus dat exemplū inter actū verū
et pictū, s̄ctum verū et pictū hoc autem n̄ conveni-
noīb; sed reb; t̄do quando dicit quoru noīe, i.e.
ē, quors q̄ allegat p̄ hanc vocem (quoru) non noīa q̄
hic n̄ hnt nec, i.e., et diversas sentias, sed signant
diversas essentias. p̄bat̄ 2o q̄ Toletus dicit equoca
n̄ equocū una eam res non ē equoca sola, sed re-
grunt̄ plures q̄ conveniant sub uno noīe atqui
unū noīem. s̄ctum s̄ctum p̄ t̄d̄ equocū nota
2o equocū dupliciter sumi primo genericē quatenus
complexib; analogis, et equoca proprie dicta, t̄do p̄-
cipue p̄ equocū stricte sumptis, et ut opponunt̄
loq̄is, hic sumit̄ primo modo. his notatis, resp̄ndet̄
res equocū applicat̄ q̄dem prima est quā debet
habere idem noīe, t̄da diversas sentias rationē
2ia quod hanc substantiā debeant habere diversam
quatenus signant̄ hoc noīe equoco, et n̄ alio, ut gallus
hoc et gallus avis dnt̄ ēē diverse res, quatenus
signant̄ hoc noīe gallus, non quatenus gallus hoc
signat̄ hoc noīe francus, et gallus avis, hoc
avis, q̄ tunc res p̄ talis noīem n̄ dicunt̄ equoca
quo ad primam quando dicunt̄ equoca habere nomen
non auipit̄ noīem ut opponit̄ verbis sed p̄t̄ auipit̄ p̄
noīem articulata ut notat̄ Albertus hic tria enim

Not 3o
Explicatio sumi
equocū

res quors res
una p̄le
noīe.

qui illud noīe
i.e.

includit vox sonu, articulatione signez, itaqz res aequo
 uoca hnt idem noem edm sonu et eandem articulan
 tione, non edm eandem signez, quando deinde addit
 particula solu, sexqz e aquoica nihil habere uol pt
 puru noe, et qd qd e extra noem ee diuersuz quod
 attinet ad Edz p hanc noem ratio substae n' illiqz
 primu predictu id est aliquid q se existens sed sub
 stantia idem hic signat quod certia et natura rei
 et sic comprehendit etiaz auidentia nam et haec p se
 sunt habere idem noe, uol et diuersas certias, dispu
 putant hic nonnulli utru q certiaz sit illuz d'no men
 talis an res signata q illaz d'finez perparu refert
 quomodo illuz cum utraqz possit illuzi.

noe tria
 includere

Art. Edus.

De diuisione aequocoru et primis
 aequocis a casu.

Diuiduntur aequora in aequora a casu et aequora a
 casibus, aequora a casu ea sunt quoru solu nomen con
 est edm nomen uero ratio substae dno diuersa, particu
 lulae huius d'finez ex superioris dictis faute illuzunt, haec
 enim d'no est eadem cum superiori nisi quod addatur
 certiaz et d'finem ea oino diuersam, et nullo modo uqz
 contra hanc d'finez, ob. primo aequora n' posse d'finiri
 illa non possunt d'finiri q n' sunt unu qd edm certiaz
 ut patet ex s. 8. For. s motum quia d'no e expliu
 ualis unius certiae q meta. 442. Eds qa edm
 potem aequora prius tot diuidi quaz d'finiri o' top:
 c. d. sed aequora n' sunt unu quid go p d'no m aequo
 uoca n' sunt unu qd edm puz certitates mates

aequora a
 casu q' sint

ob. 10.

R

9.143. De Analogia attributionis.

concedit, si sunt unum quod eadem hanc fontem quod
sunt equiva negat singula enim equiva conveniunt
ut in hoc quod sunt equiva et ita definiuntur sub

ob. 20.

una eae ratione. ob. 20. dicitur falsum esse quod equiva
ea habeant diversas nam nam oia conveniunt in unum

R.

nam nimirum quod sunt equiva canis enim v.g. ut
est sydg et ait latrabile hnt idem nomen sc. canis

et hnt eandem finem sc. equiva sc. dicitur equiva
hnt eandem nam quae signat hoc nomen equiva in unum

videtur hnt eandem nam signat aliquo alio nomen
quod fit equiva negat canis enim ut sydg et

canis ut ait n hnt eandem nam quae signat hoc no-
men canis, sed hnt eandem nam quae signat hoc

ob. 30.

nomen equivum. ob. 30. hanc finem non combi-
re definitis quatenus sunt definita id e rebus equivis

quatenus sunt equiva quia definit tantum convenit equiva
sed res equiva quatenus sunt equiva sunt univoca

R.

quia aequaliter participant finem equivorum ergo quatenus
sunt equiva non conveniunt illis definitis sc. negando M

in ratione M sc. dicitur definit tantum convenit equiva
eo ut illud equivum univoca equiva e concedit
ut equiva equiva equiva e negat.

Ant. 3. hinc de analogia
et primo de analogia
attributionis.

Haec analogia analogica sunt (si hnt idem nomen et eadem no-
men n hnt omnino diversam rationem sed quoniam
modo eandem; analogorum sunt dictum intractata
et analogia proprie scem, prima vocat analogia in

triplex species a
analogorum.

De analogis attributionis

aequalitatis, ita attributionis, & proportionis sine
 proportionalitatis, analogia et inaequalitate dicit illa ^{analogia} inaequalitate ^{sim} _{analogia}
 si habent idem nomen et etiam idem nomen eandem ra-
 tionem substantiae ita tamen ut haec ratio, siue intentio sit p-
 fectior in una spe quam in alia propter coniunctas differ-
 nobiliores, huiusmodi analogia sunt haec et bruti, sub hoc
 nomine ait, quia ait ratione perfectior est quam irrationale,
 Dives hoc modo nulla res erit uniuersa quae oia uniuersa ^{Dubium.}
 genera saltem sint sub se aliquam spem perfectiorem
 alia. Et hanc analogiam impossibile dicit nec tollere ^{px}
 uniuersatione, itaque bene Fonseca in suis motibus di-
 uisit analogiam in analogiam attributionis, et proportionis ^{atque sim attri-}
 analogiam etiam attributionis spiritibus a Cartesianis ea ^{butione} _{q.}
 quorum nomen est, et ratio etiam idem nomen est eandem
 etiam terminum, et diuisa etiam habitudines, ad illud col-
 ligunt ex Aristotele ^{1^o} ubi dicit haec analogia di-
 uisa ad unum, sensus est analogia attributionis, sunt quae sunt
 nomen est, propterea quod una res ad unum aliquid
 referantur quod eodem nomine signentur ut hoc idem dicitur
 analogiam ad unum et pictus quia hoc dicitur et picto quia
 pictus refertur ad unum huiusmodi modo sanus est
 analogiam respectu medicinae aeris et aëris quia haec plura
 dicuntur sana non quia sunt in se sanitates sed quia
 sunt respectu ad sanitatem alicuius tertii aëris nimi-
 rum medicina enim efficit sanitatem aëris aer uero
 feruat aut fortiter illam in se continet unde apparet
 quomodo ratio analogorum non sit eadem nec aequa-
 litas in oibus ut uari primario conueniat reliquis seu
 uindicta tantum et per habitudinem ad aliud, in idem haec ^{explex dicitur}
 ratio hinc attributionis. ^{attributionis} _{quod source} d. 33 / 3 n 14.

21 A. 9. De analogis attributionis.

1^a d. o. nam primo unum vel plura ita referuntur ad ^{unum} ~~quod~~ aliquid quod genus analogum ab uno extremo sive ab uno ^{spe} ~~spe~~ intrinsece participatur ab alijs tantum extrinsece id est ut non habeant intra se per entitatem generis sed extrinsece in alio quodam primario ad quod illa referuntur esse. plura huius est quod supra diximus homo et sanus nam pictus homo non habet intrinsece entitatem huius sed tantum umbram eius medicina non habet intra se entitatem sanitatis sed tantum eius efficientiam ac quare ^{sanitatis} ~~sanitatis~~ conservacione sanitatis in alio non ipsa sanitatem

2^a d. o. — quando unum vel plura referuntur ad unum quid sit genus analogum intrinsece sit in suis speciebus et non tantum extrinsece in una extrinsece in altera exemplum huius est ens analogus dicitur et substantia et accidentis quia accidentis est ens terminus et quatenus referuntur ad substantiam quae proprie existit sed interim accidentis non tantum extrinsece ens sicut homo pictus extrinsece homo est sed intrinsece accidentis enim essentialiter ens est inter hunc

multiglex diffinitio analogae attributionis assignatur a philosopho multiglex diffinitio quae etiam colligitur ex Aristotele 1° 2° 3° primo in priori modo semper interuenit quaedam quasi metaphora vel alij factus terminus, in posteriori vero non item, patet hoc exemplis nam pictus homo est metaphoricus terminus accidentis vero non est ens per metaphoram, 2° in priori modo non possunt coniungi res sanitatem medicinae nisi simul coniungendo sanitatem artis quia in medicina non est alia sanitas quam illa quae est in arte quae vis in medicina tantum fit per extrinsecam denominationem ut recte Aristoteles be. ut in posteriori possunt coniungi entitatem accidentis sine illius accidentis quatenus ens est etiam non cognoscitur quod substantia sit ens. tertio in priori

De analogis attributionibus.

modo analogie absolute n̄ dicitur de oib analogatis sed tantum de principali si enim hoc absolute dicitur illegitime solum verum hominū et ita prioris generis analogia n̄ possunt nus complecti una d̄ fine cum d̄ fine comenial intrinseco primario analogato extrinseco vero et p̄ quendam accu- mulatione d̄ fine in posteriori vero modo si d̄ fine geny analogie d̄ fine per ex quo orit̄ etiam d̄ fine d̄ fine nam in prioris modo geny analogie n̄ d̄ fine ad angley nisi prius d̄ fine d̄ fine in posteriori vero sic ga medum est unum in oib et d̄ fine intrinseco d̄ fine

Edo analogia a Cartesio loco citato Toledo hic et for: primo instum c 20 d̄ fine d̄ fine d̄ fine d̄ fine et fieri hac relatio seu comparatio unius vel plu- rum ad aliquod unum eo quod sint et genera causam aut enim referunt tanquam ad finem ut accidit in hac ana- logia beatus respu hōis beati et respu q̄ efficiunt bonum beati nam beatitudo q̄ finis q̄ hōis p̄ proprie in hōie in bo- nis operibz q̄ etiam hōis p̄ fine hanc beatitudinem p̄ proprie n̄ est sed tantum est in q̄s quatenus nominatū habere ordinem et respu ad finem hōis aut referunt ad eandem causam efficiantem ut accidit in hoc analogo medici respu hōis medici et cultri medici qui ferunt agroti nōz utraqz analogata efficiunt curacionem sed medicū principatū cultri autem di- rectus a medicis aut referunt ad eandem formā (qui principatū inest ^{coloris} d̄ fine in d̄ fine ut fit in hoc analogo hōis hūitas enim ē forma q̄daz proprie in hōie vero in hōie in p̄ parte aut referunt ad eandem materiā et subiectū ut fit in hoc analogo ens quod principatū ē in p̄ parte reliqua autem accidentia referunt ad p̄ parte itaqz ut ad p̄ parte. Articulus 4us

De analogis proportionibus.

1°

2°

3°

4°

5°

quodamplex
no aliquid.

Q. 1. 44. De analogis proportionis

Explicit in summa
proportionis
liber.

analogia q.

Proportionalitas replicatur quibus est mathematica, et logica
omnino analogia est similitudo duarum proportionum, ut
cum dico sicut se fit duo ad quattuor ita 5 ad 10, et
proportio una est inter duo et quattuor, altera inter 5
et 10. Analogia igitur seu proportionalitas est similitudo et com-
paratio inter has duas proportionum, logica analogia
proportionis et proportionalitatis idem sunt et in tantum est haec
analogia in rebus quantis, sed in istis igitur ubi plura com-
parantur inter se ob finem aliquam quos sunt in referentia
et ad plura. Distinguitur haec analogia a Cartesianis et Taxo-
logia e.g. quorum non est idem et ratio et in illis non
men proportionalitatis est eadem ut etiam patet ex
te ratio posteriorum 4 et 2 et primo uterum e.g. ubi
analogia hanc vocat analogiam rationum sensus
rationis est analogia proportionis et qua sunt idem non et
non sunt eandem omnino rationem, sed tantum quantum
similitudo in eo quod ad plura similiter referantur, unde
ad constituendam hanc analogiam requiruntur quattuor
minimae inter se duo ad se referantur propter similitudinem qua
sunt ad alia duo, exemplum est visus est analogum propo-
tionis ad visum quod est in oculo et ad visum quod est
in intellectu ratio est quia possum facere hanc comparatio-
nem inter pres se ponunt sub hoc analogo visus mini-
mum sicut se fit visus qui est in oculo ad auditum ita
se fit visus in intellectu ad intellectum hic sunt quattuor visus
oculi et auditus visus in intellectu et intellectu, inter haec et
visus oculi et visus intellectu sunt similitudo inter se non quia
referuntur ad unum quid ut fit in analogia attributio-
nis sed quia referuntur ad plura visus oculi ad oculum visus
vero intellectu ad intellectum. Ob hoc modo etiam univoca
erunt analogia proportionis quibus quia etiam in unum

ob.

De analogis proportionis

uis possit dicere sicut se habet aures hominis ad aurum ita
 se habet aures bruti ad brutum et hic sunt etiam 4 ter-
 mini et aures hominis et aures bruti inter se assimilantur
 quia similiter ad plura referuntur ad hominem videlicet et
 ad brutum & negatio sequens ad partem concedit esse compa-
 ratione inter 4 terminos sed distinguitur quomodo assimila-
 tantur inter se aures hominis et aures bruti assimilantur inter
 se quod aures proprie reperitur in homine, improprie in bru-
 to et per similitudinem ad aures hominis negatur assimilantur inter se
 quod in utroque proprie reperitur etiam si unum non compa-
 retur ad aliud conceditur, sed hoc posterius non sufficit ut
 ostendit Suarez d. 18. q. 10. et 11. requiruntur 3o ad ana-
 logiam proportionis ex Suarezio hoc videtur prima ut inter
 illa si comparatur ad plura unum fit proprie tale, alterum
 improprie, ut apparet in exemplo supra dicto. 2do ut quod
 improprie tale est si fit tale in se, et sine respectu ad alterum
 sicut brutum est in se aut etiam si non comparatur ad aures
 hominis, sed et esse tale ex hoc solo quod comparatur ad aliud
 sicut visus in intellectu non est visus absolute et proprie sed et
 comparari ad visum oculi et inde accipere similitudinem
 quam dicat visus 3ia ut sint 4 termini saltem eo modo
 quo supra dictum est. 4o dividit haec analogia a laicis
 bifariam, in metaphoricam et propriam, metaphorica vocat
 quam hactenus explicuimus ubi analogum uni analogato
 proprie alteri per metaphoram convenit, propria vero vocat
 quando reperitur in oib analogatis proprie et sine me-
 taphora sed quod in hac divisione sentienda fit colligi-
 tur ex dictis ex Suarezio consequenter enim ea nobis
 est improbanda et dicenda talem analogiam aut non
 dari aut esse improprie ratio sumitur ex 2da conde
 ubi dicimus in analogia proportionis includi aliqua
 metaphoram. Ex his patet differre inter analogam attri-

R.

videtur in
"comparant." / 0

2o.

2o
 Dico analogie
 metaphorica
 q.
 propria q?

Com

De effine et divisione uniuocorum. 91

effiansi n' p' dictu' essentiali. Quares primo ubi
hic effiansi uniuoca participantia on nero partici-
pata. Dicendum in l'ib' et Alberto c. 3. hic effiansi
uniuoca participantia q' h'c sunt q' h'nt idem nomen
et eandem rationem substae, uniuocum autem partici-
patu' n' e' id cui conuenit ratio substae, sed e' ipsa ra-
tio, r' do patet ex effiansi explicatione ubi ho et brutu'
dicunt uniuoca q' aut eis conuenit r' nomen et
substae signatae p' illud nomen. quares r' do aliam h'c
effiansi comprehendat oia uniuoca tam que auiden-
tali' eadem ratione predicantur quam essentiali',
prima q'io e' Alberti c. 3. docentis p' ratione substae
n' tantu' illu' e' id quod essentiali' dicit, sed id quod
eadem ratione q' r' nomen signatae p' nomen unde
ratio substae Alberto idem e' quod res signata p' nomen
uniuocum effiansi s' auidentale p' dicitur. r' do est
caietani hic q' p' oblatio' patat ex mente Philis q' rationem
substae illi' essentiali' rem uniuocaturu' non autem p' di-
catu' auidentale effiansi eadem ratione predicat' ac p'inde
ex sententia caietani excludunt' p' dicitu' auidentalia. Dic-
tu' primo in caietano l'ib' ex mente Philis hic tantu'
effiansi uniuoca q' predicantur essentiali' probat conclusio-
ne caielani primo q' c. 1. subla dicit sole, auidentia
n' p' dicitu' r' do idem nomen et r' do eandem rationem
consequat' n' e' uniuoca hic effiansi in s' non s'nt p' di-
cata essentialia r' do q' a ibidem assignat' p' p'prietate
e' substae quod uniuocum predicat' p' primis quod falsu'
e' s' auidentia etiam uniuocum predicantur r' do p' h'c
dicendum r' do auidentia s' considerat' respu' oia corn-
p' q' by possunt p' dicitu' nunquam p' dicitu' uniuocum q' quod
p' uno predicat' essentiali' p' altero auidentali' non p'.

Tom 10
effiansi quod
conuenit
participata.

Tom
gabani

Tom 20

q. 2. 4. De fine et diffinitione uniuersorum.

Am 30

ob.

R

ob.

R

dicunt eade ratione sed accidentia p dicitur au-
dentia d substa essentiali d accidentibus in recta
linea subiectis qz pbat m. qz coloratu essentiali d
d albo accidentali d hinc. dicenda qz si accidentia
conferamus ad solam substa psee et uniuersa itqz d
uniuersa q eadem ratione p dicitur esse n essentiali
qz etiam accidentia equalit possunt contingere a
substis q by inherere. sed dicitur cur fates non conueniunt
dit hac d fine hac accidentia p sunt uniuersa. Et caietanus
n esse qus aliter finire uniuersa accidentia quia
ex hac d fine facile colligitur oim uniuersorum ratio non
si abstrahimus a mente fatis et itgamus uerba p ut
iaent poterunt etiam conuenire accidentibus quare
tertio utrum analogia sint reuocanda ad uniuersa
Et caietanus et for. primo motum potius referenda
et ad aequocatio ratio caietani est qz matu fit ex
dfectu etiam unius conditio bonu autem n nisi ex
coniunctione oim conditionu unde ut analogis de
fit pfecta unitas aequocis potius sunt annumerata

Quaestio 2da. De Ter-
minatiuis et Inuatiis.

Art: Primus.

De fine dicationum.

dfio.

dfio

Terminati-
p.

Terminatiua dicuntur qz ab aliis solo diffine can-
tu redn non hnt appellationem ut a fortitudine
fortis. Totandu primo in oi dicatione
conueniunt tria dicationum dicationis: dictionis
natura simplicit. dictionum dictionum, de-
nominatum est res que subiacet dicationi et d-
dicationis, ut corpus quod subiacet albedini, et d

Q. 34. de fine denominationum.

quo dicitur. eto denominans potest dici in nomine in
forma realis a nomine enim oritur nomen denominationum
abus a forma reali oritur res denominationum ut al-
bus quatenus est res denominationum potest itidem dici nomen et res
nomen denominationum est quod deducitur ab alio nomine us-
que et signatione, res denominationum est, id quod signatur
hoc nomine denominationum circa denominationum nota ex Toletis
quidam conueniunt. ex parte rerum quidam ex parte uocis, ex
parte rerum requiritur primo aliqua forma ut albedo, eto
subiectum cui talis forma inest ut corpus, ex parte uocis
requiritur nomen formae illius ut albedinis haec uox albedo,
eto requiritur aliud nomen quod simul signat formam et conuen-
tet subiectum formae denominationum a nomine formae ut albu-
m ab albedine nota eto ex Aristotele nomen formae latini cui-
pi potest etiam comprehendit substantiam et materiam ut si-
militer an nullo aureus aureus est forma forma igitur hic
est eto illud quod rei quomodoque audivit, itaque quatenus
conuenit completitibus suis. Etis prima ut nomen nomi-
nationum deducatur ab alio denominationum res ab alia for-
ma hinc studiosi dicitur denominationum respu uirtutis
nam etis derivatur etis rem a uirtute studiosi enim
signat idem quod uirtuosus id est querentem uirtutem
nomen ha derivatur rem uocem n autem ut recte Fox.
primo iustitiam et caritatem hic morant illa est tri-
natio Grammatica si enim iustitia derivatur a
iustus sed logica ubi attendit ad ordinem rerum ita
ut illud prius uocabatur quod simpliciter et ac pinde
in forma rei denominationum sit aliqd singulium quam
totum denominationum idcirco illa est denominationum ab aliquo
Propriore eto conuenit et denominationum et denominationum
differat caput et flexione uocis n quo ad formam

92
facies qd.

faciatum
qd.

Hot. 10

ex parte rerum
qd requiritur 10

Hot 20

et conuenit
a.

et conuenit.

23 ff. Ut in hac d'fine d'finiantur d'no.

3° condico.

sed quo ad modum signandi; sentia ut solo casu inf.
ferant quo uocabulo innuit, debere manere eandem
signem uois in d'nominatione et d'nominate unde
quando mutatur in d'nominatione signatis d'nominatione
n'e censetur proprie d'nominatione ut apud Fonseca.
pugil quod d'noicit quod uoce a noie pugillatus non
tu manet eadem signatis eam pugillatus signat ipsum
actu et exercitium pugil autem signat fortis potentia
ad dictu exercitium et ita quo ad signem d'flectit
quanta condico e' ut d'nominatione habeant tantu app.
pellatione a forma e'dm idem nomen hoc est ut
forma tantu accidentalit' p'icet d' re d'nominate
hic enim signat hoc loco particula nomen ut colligi
potest ex capite s' ubi ait fides in aliquid autem in
hil p'hibet nomen d' futo p'icari rationem uero est
impossibile ut alba dicit d' futo s' uigore ratio
uero albi d' uigore nunquam p'icabit s' essentialit'
sic explicat Rubey hic dubio unio.

4ta

Art: 2us.

Ut in hac d'fine d'finiantur d'no
minatiua an uero d'nominate.

5mo.

Prima opinio e' q'd d'no et mox p'ly apud Cortes xpi
stimantur d'finiri uocabula d'nominatione sed d'
unde e' primo in Cortes Toledo p'babilit' e' q'd d'
niri uoces d'nominatione p'bat q'd supra uisum
d'finiri res aquoras et uniuersas unde consequent'
hic etiam d'finiri res d'nominate e'da q'd d'fini
unt hic aliqua in gl'urali uide s'c anglos; illud

2°.

quod hic definitur & plura et fit appellationem eadem idem
 nomen sed nomina non sunt plura nec sunt appellationes, sed
 ipsa sunt quae appellantur quod probatur in quae hanc appellationem
 ab aliquo & eadem substantia predicativis respectu illius
 a quo fit appellationem sed vocabulum abus non est substantia hu-
 ius denominationis quod. Obi illud dicitur quod dicitur casu ab
 aliquo sed non differunt casu quod fit dicitur in quod dicitur
 casu & aliquo non convenit quod dicitur casu seipso nega-
 tiva. 2da optio est Corbinus quod existimant dicitur res nomi-
 natives sed dicuntur est res eas sic non dicitur sed res
 denominatas probatur primo quia cum viderimus dicitur aqua
 vocata et univocata probatur hic dicitur denominata
 res denominationis convenit dicitur nam primo derivantur
 ab alio eadem nomen, res differunt itidem eadem nomen,
 sentio differunt solo casu res sunt eadem appellationem eadem
 nomen quia multa corpora dicuntur accidentatibus abba
 tis quia dicitur pluraliter dicitur huius dicitur quod denomi-
 nativa non dicitur probatur consequentia quia denomi-
 nativa non habent appellationem eadem nomen eo sensu quo supra di-
 citur id est ista appellationem a forma denominante non au-
 det denominationis ut convenit Corbinus quia denominationis
 in v.g. albu dicitur includit albedine res quando
 dicitur appellationem eadem nomen eadem ipsos debet esse sensus
 quod denominativa sint dicitur quod res signata per nomen dicitur
 in convento sed hac dicitur rei eadem nomen non fit dicitur
 denominationis quia est sensus negatorius dicere albu dicitur alu-
 tu quod oportet intelligere multa corpora quae habeant ista
 dicitur et hoc modo dicitur denominata.

Utrum ea quae sine dictionis aut alibi terminantur sint denominativa.

Ob.
 R.
 2da optio
 Corbinus
 dicitur

93A 2. Ut: in fine n' aliz terminatia sint indicativa

Scopus e' utrum v.g. grammatica quoad e' adiectivum sit
denominativum resp. huius vocis grammata quoad e' est
substantivum. R' affirmative in Catey ga n' opus e' ut e'
nominativum deflectat semper a denominative flexione
terminativis sed sufficit ut deflectat modo signativis
denominans semper minus signat quam denominativum et
quod grammata signat tantu' formam grammata vel quoad
adiective sumptu' formaz et quidammodo factu' nota
Not' v' q' grammata adiectivum et quoad substantivum non e'
unt nomen, sed duo cum, alteru' sit absolute, alteru'
constatium, 2do unu' ab alio derivari logic' ga ad
iectivum signat aliq' p' modu' adiacentis, substantivum
p' modu' p' se stantis. 3is differre causa p'prie est
non ut formu' sit aliq' sed ut nomen sit aliud id e' consti-
tativum.

In Caput 2du

Ante sit q' dicamentorum.

Complexit' hoc caput duas divisiones, prima e' eoru'
que signant et dicunt, ut quod id est nomen, altera eoru'
que signant et predicant, ut quod id est resu', divisio p'prie
est eoru' q' dicunt, alia dicunt eoru' complexione id
est sunt orationes, et homo currit, alia sine complexi-
one id est sunt nomina et propria categorizata
ut homo, currit, quod autem, hanc divisione sit nomi-
ni et n' resu' patet ex capite 4. ubi ait stiles eoru'
quae nulla complexione dicunt singula aut substy'
signant p' sed res n' signant, sed significat q' hui'
omnidit' nomen ita solety et colles quare autem
stiles afferat hanc divisione supra diximus ideo factu'
sed ut p'prie eoru' quae in q' dicitis p'prie

In Cap: Edum antep dicamentorum.

ee debere ut signentur incomplexè et ut sint incom-
 plexa, posterior vero divisio reru est hæc, eorum
 quæ sunt quadam dicuntur de subo et n sunt in subo
 iecto, quoad sunt in subo, sed non dicuntur de subo
 iam in subo sunt et dicuntur de subo quæ hæc sunt
 in subo nec dicuntur de subo ratio est quæ sunt vel
 sunt substa uniuersalis vel particularis vel acci-
 dens unite vel singulare s; prima habemus primam
 partem divisionis nam substa uniuersalis dicitur de subo quæ
 uniuersalis n est in subo quæ substa s se existit et n in
 hæret ut hoc dicitur de Socrate tanquam de subo
 dicationis sed non est in Socrate tanquam in subo
 inhesionis, si edum habemus quartam partem diu-
 sionis nam substa particularis n est in subo quæ
 substa nec dicitur de subo quæ singularis Socrates enim
 nec est subo inhesionis nec subo dicationis vel
 sunt accidens unite et sic habemus triam partem
 accidens enim unite est in subo quæ accidens est
 in hæret dicitur de subo quæ sit sub se spes vel indivi-
 dua vel ato sunt accidens singulare et tunc habe-
 mus etiam membrum hoc enim est in subo quæ est acci-
 dens non dicitur de subo quæ n sit sub se in ferig ut hæc
 albedo n est formata sed n sit in ferig sub se. ob.
 quidquid est in subo potest dici de subo sed accidens singu-
 lare n est in subo quæ dicitur de subo et iterum quidquid dicitur
 de subo est in subo, substantia uniuersalis dicitur de subo quæ
 erit in subiecto, respondet regardo Nutrius, s; unde
 nota primo dici de subo est dicitur de inferiori in dicitur de subo quæ
 eadem linea dicitur dicamentali uocatur hoc subo, sub-
 iectum dicationis et subo dicitur quæ hæc autem in

ob.

Rz

In Cap. 2° de artep^o diametorum.

Subto (e) illi inherere p^o modu^o accidentis uocatur
hoc subto subiectu^o inherens seu subto in quo unu^o
fit ut illud quod d^o subto n^o fit semper in subto qua
uis alia quadam ratione q^o d^o dicit d^o subto fit in subto
et q^o q^o est in subto dicat d^o subto si uideret subto

Not 9°

triv^o condi
tus p^o subto
in quo.
2^a / 2^a

sumat p^o eo quod est subiectu^o in enumeratione nota e^o
quando dicitur hic d^o subto in quo e^o illud quod
cum in aliquo fit non sicut quaedam pars impossi
bile t^o e^o e^o sine eo in quo est illu^o requirere
tres condit^o p^o subto in quo. prima e^o, quod sit in al
quo e^o qua^o sit tanquam pars in toto sicut ut non possit
e^o sine eo in quo est. prima condit^o excludit illa que

non sunt pprie in aliquo sicut sunt ea que sunt in causa
sua efficienti uel gubernante sicut negotia sunt in rege
domus in artifice, mundus in Deo, p^o e^o excludunt e^o
illa q^o cum sint in aliquo sunt partes integrantes uel
centrales p^o entia^o ut non possit e^o sine eo in quo e^o
id e^o ut non possit existere naturalit^o sine illo subto
cui inheret excludit id quod est in loco uase et simi
lib^o et sic aqua que est in uase non e^o accidentis potest
enim existere sine uase nec hoc est accidentis sicut
sicut q^o sit sine illa existere. ob^o primo quod e^o

ob 1°

42

et totu^o forma substantialis v.g. forma lapidis e^o
realit^o in materia lapidis et non est in materia
tanquam pars eius et sic non potest existere na
turalit^o sine materia lapidis q^o hoc d^o n^o u^o
u^o sicut tantu^o accidentibus q^o e^o forma lapidis non
est pars materia e^o t^o pars compositi hinc enim
dicitur d^o e^o in subto negare ut non sit pars
illius in quo est forma autem existens in materia
n^o est in sola materia sed in toto composito unde ex

In ca: 2da d' antepredicamentis.

95

cludit per hoc quod sit pars compositi. ob. 2do
 apud Caio: mundus e in deo 2do non est in illo tam
 quam pars in toto qa n' composit deo 2do mundy
 non potest existere. sine deo et in mundy n' est aui
 deas sz mundm excludi p hoc quod non afficiat deo
 neqz pcederet d' deo sicut accidentia afficiunt subu
 stam et d' illa p'dicantur. ob. 2do apud toletu p
 datam d' finem non excludi totu quod inest por
 tibus ac proinde hanc d' finem etiam convenire
 substantie pbat qa totu substantiale e in alio sc: in por
 tibus 2do n' est pars partium 2do n' pot existere
 sine partibus respondet Tolety regando totu ee in
 alio est enim in alijs cu sit in oibz partibus.
 ob. ultimo nullu corpus p' ee nisi sit in loco tenu
 pore sita sed nullu corpus est pars loci temporis qo
 convenit hanc d' finem alicui substantie sz 2do M nullu
 corpus ee sine loco divisim convenitqz divisim ee
 qat scilicet corpus non pot quidem existere sine
 aliquo loco quousqz ille sit pot ee existere sine hoc
 et illo determinato et particulari.

ob 2o

Rz
ob 3o

Rz
obali:

Rz

In Caput 2um

De regulis predicationis.

Proposunt in hoc cap: tres regulae velut abij
 voluit dicit circa p'dinem eundem p' diti vel di
 versum observanda. prima est quando unu p'dica
 t' d' altero ut d' subo qd dicit d' predicato dicit etia
 d' subo sensus est qd qd predicat' d' genere p'dicat'
 etiam d' speibz contentis sub genere et quid qd

1a regula.

In Caput tertium de regulis ordinum.

glay.

Not.

semo nolis.

3plex conditio

ra.

pa.

alia regula.

predicat & spe predicat etiam & individuis ubi
 et hanc regula ex illo axioma qd qd se habet ex con
 sequente se habet etiam ex antecedente qd si ex ali
 se habet quod sit substa sequens etiam ex hanc quod
 sit substa et ita qd qd d & genere vel spe & etiam
 & inferioribus illorum nota ex intentione Antis cum
 dicit qd qd d & genere vel spe ad d & contentis sub
 illis, ut dicitur ee qd d & essentialibus et in qd d genere
 ut notat Toletus Amosinus n quod d & genere vel
 spe in quale essentialibus, ut vult Toletus et caret: p
 h primo qd Antes hic loquitur d eodem predicamento
 & diversis positus in ead regula, & diversis eiusdem
 sed in qd abstrahendo tu a mente Antis, vera e
 hanc doctrina qd d & genere unilib & d spe et
 qd unilib & spe & d individuis, adhibent qd
 Causas simplicem eandem primo iam dictam nini
 rum qd unilib & genere vel spe predicat et pro
 hanc duas alias sc: sicut quod d & superiori habe
 at equalen connexionem et aequo necessariam in
 inferiori id est si d essentialibus & superiori dicit
 etiam essentialibus & inferiori si necessarios d supe
 riori necesse etiam & inferiori et sic ut non
 dicit & superiori quatenus est diversu ab inferi
 ori d.g. cum d & arti quod sit genus sed hoc d
 quatenus aut est abstractu ab inferioribus unde
 non pot dicit & hanc quod sit genus sed sufficit pri
 ma conditio si enim aliquid unilib predicat & supe
 rioribus tunc adiuncta erunt etiam duae reliquae
 conditiones.

Altera regula est diversorum generum et subaltera

In Caput quartum.

96

natum positum diverse sunt diffra ut aitis et scia, diffra aitis.
 aitis enim diffra sunt, crescibile et uolabile, et bipes,
 fia vero nulla haru fi, sensus huius regulae e' duplex pri' reglar' p'p'is: t.
 nus e' genera diversa totis p' dicitis hnt diffra' diuersas
 totis p' dicitis, reg' est generu' diuersoru' in eodem p' dicitu' rly.
 sine ut Caietanus loq't' diuersoru' sub uno genere
 diuersae sunt diffra specie posita sub eodem p' dicitu'
 quamuis uero utiq' sensu uery fit t'n' dicendu' est En
 cu' Ep'ib' Tolto, Caietano primu' e' ad mentem
 Art'is colligit id primo ex dato exemplo 2do q' a ge.
 nera eiusdem p' dicitu' hnt saltem superiores diffra's
 coes ut patet ex 2ia regula. Tertia regula est
 uel ut alij uolunt altera pars, e'ua regula qere
 cu' subalterno' quando se: si eadem p' dicitu' uni sub
 alio ponit' nihil p'hibet eadem e' diffra's p' bathor
 Artes q' diffra' qua' p' dicant' e' superiori in eode
 p' dicitu' p' dicant' etiam e' contentis sub illo supe
 riori q' e' sunt diffra' p' dicati superioris erunt
 etiam diffra' subiecti.

tertium re,
gala.

par.

IX Caput 4tu.

Hinc dicitur Artes doctrinam p' ditoru' diui,
 dendo e'ua membru' prima diuisionis qua' diui,
 perat noia signantia incomplexa et incomplexa do,
 ubi ea qua' incomplexa signant aut signare sub,
 stas, aut quantitatem, qualitatem, relationem,
 ubi, quando, sibi, habere, fauere, aut pati, adeoq'
 ostendit de e' p' dita.

Q. proe: A-2. VI: sint decem spes generis hinc series.

Quaestio de generis in genere.

Sol: primus.

Utrum sint decem spes generis hinc series.

hinc generis.

Tradita est alieniq. generis summi realis et eoru
quae sub ipso sunt realis dispositio. & realis, quae omnia
seru. illaru, q. sunt in generis exposcit, ut quo latius
quae res patet, eo etiam altiorum gradum obtinet
in generis, ceteraru particulararu explicatione pote est
For. 2do institutionum. omisso q. uarij. opibz quae
plura aut pauiora quam decem genera constituit
ut uidere est apud Coisep hic Soarck. disputatione
39. §. 2. et maxime Tolctu in fine generis q. 2.
dicendum est in cois. probabile ee decem tantu
ee genera pbat hac conclusio auctoritate potius
quam rationibz, itaq. uerum erit quid aforit
Soarck in Amice. nona non posse nobis numeru
decem generum alit. constare, quam q. ex certis
effectibz, quos experimus n. innotescunt nob. plura
genera entium quae n. contineant sub his decem
et 2do q. haec decem genera inueniunt primo
diuersa, nulluq. includit aliud. ob. primo
Et tantu duo genera seu summa genera sub.
stant nimiru et auidens. Et repliunt nam si
ens sit uniuersu ad substas et auidens itenq.
auidens ad nouem genera auidentiu hinc sum.
lus erit ee decem summa genera non singula.
eibz sed sub his modis existendi nimiru s. se

Om.
pbat

Ob. 1o

Re

Ar. condes ut aliqd directe p seponat in p ditis. 97.

et in alio, si autem ens et auidens sint analogia
tunc p sermonem hic ee d summis generib: uni.
uocis auidens autem n ee summu genus uniuocu
sed hac deum genera d quo in metapha. Ob. 2do
ed tantu duo p dita eo quod sint tantu duo mo.
di p dicandi in qd et quale p cu distincte ffais.
tot ee p dita quot sint modi p dicandi et eendi rdu
fortes effectus primo diuersas rdu modu existi.
di p se et in alio concedit quod sunt modi p dica.
di rdu necessitatem in harenis et uariatione
huius necessitatis negat. Ob. 3io ens raris non
contineri sub his p ditis qo faceret diuersu p ens
raris n contineri directe tanquam spem continere
in ta reductiue.

Ant. 2dus.

Quoniam condes negat ut aliqd di.
recte et p se ponat in p ditis.

Sicendum primo ut qd ponat p se in p ditis re.
quirat sequentes, condes. prima e ut sit ens reale,
colligit ex Ante 5. meta. t 14. et ex d fine p diti
est enim dispositio generis realis. obliquis qua pon
unt in p ditis ponunt ut sunt genera et spes ig.
jung p diti fortit signat ens raris seu serie
generu et specienu qo entia raris ponunt in p
ditis p qd qd sit de antie ente, negando consequentia
et p ens raris res ponat in p ditis, tu sunt ens raris
non p dicat sed res substrata, tu etiam hic res substrata
ta entia raris ponit in p ditis non ipsum ens raris

Em 10.
ja condio.

Ob.

h.

Q. A. 2. Condes ut aliqd dicitur p se ponat in p dicitis.

causa e qa est tantu conditio efficiens et extrinseca non fortis et intrinseca ponendi aliqd in p dicitis. 2da

conditio 2da
pbat.

conditio e ut sit ens unu p se, pbat p dicitu e dispositio
generu ex speciem simpliciatu quoz sunt unius diei
qo hinc excluduntur entia p audens et p aggregati one
et arte facta ut ho aboy, domy p. Tertia est ut sit
ens uniuocum, quod enim ponit in p dicitis et equalit
participari ab inferioribz. Ita ut sit incomplexum
pbat ex forte hic c. 4to. ubi dicitur incomplexum
dicitur p dicitu. Ob. primo forte in p dicitis sepe ponit
complexa ut substy, corporey, corpus animatu &
huiusmodi uocabula et posita p uno stote et deflito
uocabuloru et facere conceptu incomplexu. Ob. 2o
quando duo in ualent tunc si unu ponitur in p dicitis
etiam alteru ponit sed dno incomplexu et inuocum
plepū idem ualent qo si hoc ponit in p dicitis etiam po
nentu complepa qo negando qo qa ut bene aduenit su
denz etiam in seijs subu lita et subu dno sunt ut
et tu solum dno finitū est obu lita non ipsa dno sed
hac est principiu demonstris. quinta est conditio
ut sit ens completu, qa summu geny et p dicitu dicitu
directe p dicitis sub ipso, sed non p dicitu dicitu
partibus qo pbat in. qa partes substie non sunt sub
sta simpliciu sed aliqd substie, completu autem hic
qo quod sit duas condies. prima e ut signet p motu
p se stantis et d dicitu in qo uel saltem sit illud q
quo superius p dicitu in qo. 2da ut p se n ordinat
ad p dicitu compositione alterius p defectu prime
condies excludunt dno qa e p dicitu in qo p de
fectu 2da excludunt materia et forma ut anima

Tertia.

quarta.

Ob. 1o.

Ob. 2o.

Ob. 3o.

* quinta conditio

in conditio
completi.

2da

Condes ut aliqd dize de ponat in p ditis. 18.

partes integrantes ut manus, caput, etiam si hinc
p movi p se stantis. ob. convenire substis inco. ob.
pobis p p rictates substae qz ponent p se in p dito p. R.
in Fox. s. meta. c. 7. q. 7. convenire ut sibi elis
in completis, n' ut completis, quod requirit ultima ratio. Ultima con.
e ut n' sit ens simpliciter infinitum, sed finitum: et sic
excludit Deum a p ditis, pbat primo si ens simpliciter
infinitum quod solus Deus est. Sed in p dito, aut eel ge-
nus, aut individuum, si genus, darentur plures d'isti in-
dividuum haberet supra se genus vel gradum aliquem cen-
tialiter finitum, i. g. substae quae essentialiter finita est
cu ta Deo n' sit pes entis finiti qz pbat rdo ens
dividit primo in ens finitum simpliciter et in finitum etia
simpliciter finitum, deinde in substae et accidens hae
duo in deo p diti qz cu Deus non ponat sub ente
finito, n' etiam ponat sub p p t' entis finiti, id est
in p ditis dixi simpliciter in finitum quia infinitum rdo
quod sine in certo genere possit ee in p ditis ut si daretur
quantitas infinita rdo molem aut infinita duratio p qz
summa genera adhuc possent de illis p dicitur qz eent sim-
plicity finita nec obstat quod Antea dicit p p h'oru c. 7.
oem numerum ee parum vel imparum et posse absolui
numerando quod a numero infinito alienum est itaqz
enim illud est de numero finito d quo solo ita loqz.
h' numerus autem infinitus et magnitudo infinita
numerari quidem possent et mensurari sed nume-
ratione et mensuratione infinita ut pote qua sola
eis conveniret.

Quenda rdo cu subeo q prima. n 17. individua. Om rdo.
poni p se in recta linea p ditali qua etiam

Q. A. 2. Cordes ut aliqd. dicitur p se ponat in p dicitis.
continenti sub summo genere 2do qd capite d
substantia dividit Artes substantia illig p dicit in primay
et 2daz individua autem sunt prima substantia hanc
conclusio est contra Juanelle tractatu s. c. 1. quod

Ob. 1o. prima porphy et plato hic enim no.
lebat fieri pcessu ad individua eo quod cent infi.
nita ille autem q terminis p ditoru et extremita.
tibz nominat summa genus et perim infimam q
ad platonem quod phibuerit descendere ad individua
in ratione p dicit, non in ratione serici p dicitatis

R
porphy item non excludit individua sed tantum
cit summa genz et ptem infimas et terminos, p
dicatoru p dicitur et illud ee primu p dicitu hanc
simi recta linea n ante dicit illud ee terminos totis
p dicit. 2do ob: Artes is enim ideo tractavit d uni.

Ob. 2do. 2o ob: Artes is enim ideo tractavit d uni.
vici tanquam d eade eoru q ponunt in p dicit ad
individua n sunt univoca qz h eadem modo Artes
tractavit d univoci tanquam d eade p dicitu
in locis it tanquam d eade basi p dicitu negat

R
Ob. 3o. 3o ob: p dicitu e ordinatio graduatoru sed m.
dividua n sunt p dicitu qz d d d M. est ordi
natio p dicatoru tantu negat, e etiam p dicatoru
concedit sed sic n excludunt individua. dicendum

Ob. ulti. ultimo cu Fox: s. meta. c. 7. q. 8. f. et sequ.
libz dicit q p se n ponunt in p dicit saltem redu
ctive p tinere ad p dicitu solo deo excepto primo
n entia ut pinationes et negationes quodam
do p dicitu p terminos quos negant videlicet
p tinent ad illa p dicitu quoru p dicitu vel p dicitu
gant 2do entia p dicitu et raris p tinent aut ad
ea ad quoru p dicitu non p dicitu aut ad ea

Ut: concreta vel abstracta ponantur in p[ro]p[ri]et[ati]s. 99

in q[ui]bus obiective inherant zio entia p[er] accidentia
et artificialia ad ea ex q[ui]bus aggregantur ut ho[m]o ali-
bus partim ad subst[ant]ia partim ad qualitate[m] eto par-
tes integrantes ad tota[m] integra[m] sto. partes phisica
materia sc. et forma ad compositu[m] in partib[us]
autem metaphis gl[os]is e[st] totu[m] quid p[er] se et com-
pletu[m] d[icitu]r autem reuocatur ad p[ar]tem quam con-
stituit.

Art. 3° hinc
Utrum concreta vel abstracta

ponantur in p[ro]p[ri]et[ati]s

Varias opes lege apud Toletu[m] q. 2 d[icitu]r p[ro]p[ri]et[ati]s
in vi. Quidam primo cu[m] S. Thoma i. d[icitu]r ente **Em 1°**
et dicitur in p[ro]p[ri]et[ati]s subst[ant]ia poni res, ut signat[ur] con-
creta, p[ro]bat[ur] eadem tantu[m] res ponuntur p[er] se in **Obatio**
p[ro]p[ri]et[ati]s, quatenus sunt genera et p[ar]tes completae sed
subst[ant]ia sunt p[ar]tes et genera completa in concreto
n[on] item in abstracto q[uo]d p[ro]bat[ur] in exemplo nom[in]i-
nitas n[on] signat[ur] p[ar]tes completae sicut p[ro]p[ri]et[ati]s h[ab]it[us]
emim e[st] tantu[m] p[ar]te[m] compositi nimiru[m] hominis d[icitu]r **Em 2°**
aut[em] d[icitu]r in p[ro]p[ri]et[ati]s accidentalib[us] n[on] poni concreta
accidentiu[m] quatenus ex utroq[ue] signato p[ro]p[ri]et[ati]s et
mali fit unu[m] q[uo]d d[icitu]r S. Thomas loco citato idq[ue]
p[ro]bat[ur] inde q[uo]d ex accidente et subst[ant]ia n[on] fit unu[m] p[er]
se q[uo]d concretu[m] accidentis ut sic quatenus e[st] compo-
situ[m] quid ex subst[ant]ia ex accidente n[on] erit in eode[m]
p[ro]p[ri]et[ati]s accidentis p[ro]bat[ur] antecedens ex p[ar]te z meta-
ph[is]ice ubi sic fit quod aut[em] d[icitu]r accidentis d[icitu]r
ut musica aut alba p[ro]p[ri]et[ati]s quod ex p[ar]te signat[ur]
n[on] e[st] veru[m] dicere quod idem sit quod q[uo]d erat et

2. f. 3. Ut: concreta ne' abstracta ponantur in p[ro]p[ri]is
et ipse id est eadem utriusque entia et ut

2m 3. dicitur. dicitur 2io accidens quando for-
matur abstractum a subiecto ut albedo ponitur in se in q[ui]-

3m 3. dicitur. ita dicitur Thomas l. c. p[ro]bat q[uod] accidentia ut
sunt abstracta p[ro]dicantur in q[ui] et n[on] ordinantur ad
compositum p[ro]p[ri]um alterius q[uod] e[st] accidentia p[ro]p[ri]a
sunt in p[ro]p[ri]is ut sunt principia et fundamenta
simplicia q[ui] possint adhiberi ut sunt p[ro]dicata p[ro]p[ri]a
sed sunt talia principia quando considerantur abstracta
q[uod] dicitur 2to circa etiam q[uod] se ponit in p[ro]p[ri]is q[uod]

4m 3. considerat ut actu existunt in subiecto tanquam forma
illius subiecti ita t[ame]n ut eorum entitas consideret
separatim n[on] consideratio quod sunt unum q[uod] in subiecto
sed tantum quod sunt in subiecto eo modo quo considera-
mus aquam in vase e[st] q[uod] in vase sed non

5m 3. tunc unum appropinquat in illo p[ro]bat q[uod] p[ro] hoc quod
accidentia existunt in subiecto n[on] amittunt sui enti-
tatem simplicem si e[st] se considerent sed eodem
modo se habent intra compositum sicut extra quod
ad suam entitatem p[ro] his 2by confusionis. nota ex soluto

6m 3. dicitur 3y q[uod] n[on] 2io tripliciter posse considerari accidens
3ph[ilosophus] ut videtur primo ut abstractum et non ut in existens actu
derant accidens. 1o ut abstractum et non ut in existens actu
2o ut in existens actu ita t[ame]n ut e[st] forma
et ut accipit tantum e[st] ut p[ro]p[ri]a entia q[uod] t[ame]n
n[on] in subiecto ut albus in idem e[st] albedo in
existens n[on] autem albus in idem e[st] res alba sic
ut ex accidente et subiecto sit unum quiddam compositum
sicut et tunc sit res concreta et e[st] q[uod] accidens
2da ratio completit[ur] sui membris ex his 2by

7m 3. tertia p[ro]p[ri]a 4ta sequenda dicitur 5to alfo.

Ue. concreta uel abstracta ponantur in p^oditis. 100

Inter loquendo n^o dicendum est a^uta ponit in p^oditis in con-
creto q^ua concreta absolute posita uidentur potius signa-
re e^{ss}e p^oditis dicit enim Antea quod ab^u et m^u.
licum ex se signant duplicem e^{ss}entia^m ut uidimus in
2da consione ob. primo contra hanc consione^m concreta uia
sunt incomplexa q^uo a^uta ut signat nomine concreto
erunt in p^oditis q^uo negando consequentia^m nam etiam
statua et domus sunt incomplexa requirit q^uo ut signatu
nois incomplexi sit unum q^uo p^o se. ob. 2do illa ponit
in p^oditis q^uo se e^{ss}entia^m p^odicant in q^uo et signat
incomplexa sed res signata nois concreto ita p^oditis
q^uo q^ua possuⁿ dicere ab^u est coloratu^m q^uo d^o M^o si
quid etia^m unaz e^{ss}entia^m concedit si plures negat
in autem d^o ab^u est coloratu^m sensus est res alba
est res colorata unde n^o p^odicat signatu^m simplex
sed aggregatu^m ex plurib^{us}. ob. 3io a^uta d^o ponit
in p^oditis quatenus sunt diuersa inter se sed sunt diuersa
tantu^m quatenus signant concreta q^uo p^obat in a^uta
sunt diuersa p^o ordinem ad substantia^m sed hunc ordinem
n^o h^{ab}ent diuersum in abstracto sed in concreto q^uo negado
utraq^{ue} in nam in a^uta abstracte sumptu^m sit prin-
cipiu^m denominationis p^o substantia^m etia^m habet respectu^m
ad substantia^m de enim principiu^m respicit in respectu unius
p^o principiu^m. ob. 4to a^uta d^o ponit in p^oditis quate-
nus p^o dicant p^o substantia^m sed p^o dicant in concreto q^uo
resp. negando M^o sed d^o ponit quatenus sunt initia et
fundata p^oditis p^o substantia^m et quatenus p^o dicant p^o
suis inferiorib^{us}. ob. 5to Antea in p^oditis utiq^{ue}
unib^{us} concretis et idem fuit diuidentis nois inco-
plexa in d^o p^oditis dicit enim in complexa h^{ab}ere

ob. 10.

q^u.

ob. 2.

q^u.

ob. 3.

q^u.

ob. 4to.

q^u.

ob. 5.

Q. A. 1. Ut: substantia dicatur a subsistendo vel substando.

1. quantum quale & sic Anty. cui p[er] se quantum, quale, et forma p[er] se signant auidens actu inherens & p[er] se signant rem concretam ex accidente et subiecto quantum enim sit dicitur p[er] se primus & ut signet quantitatem et tunc quantum p[er] modum minus & sic ut signet quantitatem n[on] ut facit unum in sebo sed ut signat formam in sebo et hoc e[st] modo illud Anty. n[on] privi ob. ultimo substantia n[on] ponit in abstracto in q[uo]d n[on] auidens & negando consequentiam q[uia] substantia in abstracto n[on] est completa sicut est auidens.

In Caput de Substantia

tres partes Tres sunt huius capituli partes; prima dividit substantiam in primam et secundam substantiam et utramque declarat; secunda comparat primam et secundam substantiam inter se et auidentiam; tertia ostendit oppositas substantias quibus q[uod] parti respondet brevis questio.

Questio prima de natura et partibus substantie.

Art. primus.

Forma substantia dicatur a subsistendo vel substando.

Not. 1. Nota primo substantia ut est summi generis s[ic] ut n[on] sit esse ens p[er] se existens id est subsistens & quo postea ut vero e[st] totum p[er] se s[ic] s[ic] esse ens p[er] se existens et eorum in sebo ip[s]o sunt nati d[ic]t[io]ne.

Not. 2. nota r[ati]o ex Suarez d. 33. s. 1. substantia dicitur

Uel substantia dicatur a subsistendo uel substantando. 101

posse tum a subsistendo, tum a substantando, substantare. Substantare autem si uim nois peccentis signat quasi stare subaliis. 2.
quo, et eē illud, in quo uetera edita sunt tanquam in subiecto, hanc signem infinat. Antea hoc capite dicitur aut primas substantas eē maxime substantas eo quod maxime substantent deinde species quia substantent pluribus quam genus. Subsistere uero omnis gratia augetur. Subsistere uero signat pedem figere uel permanere. Sapientia phas signat q se existere independent ab alio, ita ut n egeat alterius ope ut nati existere possit.

Dicendum primo in Suarez loc. cit. q substanta uel uidentur deduci a substantare signatione tū magis dicitur subsistere primo q a subsistere, differt substanta proprie et primo ab accidentibus nam hoc existunt p aliud et in alio, substanta autem p se, et o subsistere primo q quaz substantare qe enim primo ut eē in se quam esse sub alio. Dicendum eto substantantia eēntia n eē subsistere actu multo minus substantare actu sed rationem et fundamentum ad hanc actuale substantantia et substantationem eē eēntia q actu actualis sub. alio substanta est modus quaz substantis q potest separari a substanta ut fit in Thom cuius huiusmodi existit q substantaz diuina, non humana. Dicendum tertio ut aliquid ponatur inposito substantare requirit ut terminetur aliqua actuali substantantia potat q atriā summi generis nō dicitur huiusmodi directe et complete de illo aliquo nam de huiusmodi nō de locutione usitata quod sit substanta non substanta significat primo substantantialitatem eto signat illa terminata aliquo actu p se existendi at huiusmodi nō eē terminata aliquo actu q se existendi go. Ant: 219.

Subsistere
2.

Em 10

Em 2

Em 3

De diuisione substanta in i et 2das

217. De divisione substantie in ea et eda...

Om 10. Dicendum primum hanc divisionem recte assignatam et satis probat auctoritate satis sic dividens, est autem prima substantia quae neque dicitur in fieri et neque in fieri inhaerens est. Et da est quae dicitur in fieri et neque in fieri inhaerens. Dicendum vero hic non

Om 2. Dividi substantias ut est summum genus quia summum genus in se habet sub altero membro divisionis nimirum sub da substantia sed dividi totum per se seu collectione eorum quae per se existunt in ea et quibus componitur haec collectio eorum divisionem totius integri in partes integrantes probat quia iste est sensus divisionis eorum quae collectione hanc per se existentium componunt alia sunt prima substantia quae proprie et primo per se existunt alia vero quae per se existunt etiam ut videlicet idem sunt realiter in primis dicunt quod nonnulli esse hic divisionem substantie in accidentia eo quod substantia accidentia substantia actualis alii vero esse accidentis in substantia id est substantia actualis in ea quae existunt hanc substantiam alii vero esse accidentis in substantia se non videntur hanc ad mente. Satis quod putavit substantiam esse substantia substantia non enim agnovit mysterium incarnationis ex quo nos dividimus substantiam in esse substantia substantia. Articulus 2. de

Primum summum genus substantie recte dividatur in substantias argo: et mixtura

Aliqui ut videri potest apud Fonseca 5 metaphysicae c. 8 q. 4. f. 1. putant hanc 1. 3. putant summum genus substantie esse substantias corporeas et ita excludunt angelos, alii substantias corruptibiles et ita excludunt coelos sed dicendum in hoc apud eorundem substantias creatas in corpore

Om 10.

21. A. 3. Ut summa gen[er]a substantiarum rede[m] dividat[ur] in corp[or]a et incorp[or]a 102.

ut sunt angeli, et incorruptibiles quales etiam dicuntur
esse celi, ponit in p[ro]posito substantiarum, primo quia convenit eis
sinitio substantiarum, sunt enim entia p[er] se existentia finita, et
quia p[ro]p[ri]e dividit substantiam prima divisione in incorp[or]a
et incorp[or]a. ob. primo quod sunt diversa genera sup[er]e,
mo n[on] possunt poni in eodem p[ro]posito sed corruptibile et
incorruptibile sunt diversa genera sup[er]e ex p[ar]te dei.
me meta: c. ubi: q[ui] negando minores ad p[ar]tes q[ui]
quod genus in citato loco idem signet quod sub[er]e et
sensu sit quod corruptibile et incorruptibile n[on] possint
esse in eodem p[ro]posito sed requirunt diversa et consequenter
quod faciunt diversas p[ar]tes esse autem hunc sensum p[ro]
bat Fonseca lo: cit. in se quia alias male intulisset p[ar]
tes ibidem sunt contraria q[ui] sunt diversa genera con-
traria enim sunt sub eodem genere in nostro autem
sensu bene concludit sunt contraria q[ui] faciunt diver-
sas p[ar]tes. ob: Edo p[ar]tes 5 meta: t[er]t[ia] ubi enumerat
substantias omittit substantias incorruptibiles ait enim substantia dicitur
et simplicia corpora ut terra ignis et cetera huiusmodi et
omnino incorp[or]a et q[ui] his constant cum aith[er]a tum demo-
nia et harum p[ar]tes q[ui] corpora incorruptibilia conti-
neri hac voce et omnino incorp[or]a angelos hac voce. da-
monia dicitur t[er]t[ia] demonia dicuntur composita lo: cit. ex
corpore sed angeli n[on] sunt corporei q[ui] p[ar]te ibi loqui
ex sententia Platonis qui putavit angelos constare corpore
subtili interim potest aliunde colligi p[ar]te putasse ange-
los esse incorporeos et p[ro]posito substantiarum nam. 12 meta: t[er]t[ia]
ait e[st] necesse esse substantias (ecce gen[er]a substantiarum) na[m]
p[er]petuas (ecce incorruptibilitate[m]) et p[er] se ab[er]e magni-
tudine (ecce incorporeitate[m]) ob: 210, substantia corporea
et incorporea n[on] p[ro]t habere gen[er]a loci q[ui] substantia

ob. 10.

q[ui]

ob. 2.

q[ui]

ob. 3.

Q. 1. 1. 1. Ut Chy Thom huiusmodi ponat in predicamentis.

Est dividendi in haec duo generata antea: quia hoc genus nec debet
esse corruptibile nec incorruptibile. Et regando ante: ad primum
Et considerando sequens: nam genus abstractit a suis inferioribus
et habet privationem utriusque. Contra contrahentis. Et hoc substantia
incorporea non subsistant accidentibus. Sed substantia est generata sub
stantia quae per negationem. Nam etiam angeli sunt amorem motu
lum et finia, ubi ultimo si compositum et incorporeum
sunt generata aut illud esse simplex aut compositum ex mate
ria et forma neutrum potest dici quod generata in se est compositum
quod tunc per species substantia erunt composita quod falsum est ne
quod si componuntur ex materia et forma si simplex est
substantia erunt simplices quod etiam falsum est nam hoc consistit
ex materia et forma. Sed bene for: i. e. disto. Et esse simplex
aut composita etiam species concedit etiam gradum superioris
negat nam superior gradus abstractit ab utroque tam ab
composito quam simplici quomodo vero substantia incorporea et
incorporea ulterius dividantur ut for: secundo instans et
et solent hic q. 4.

Ant: itus.

Ut Thom Chy etiam huiusmodi ponat in substantia.

De hoc Thom ut deq. et idem respondendum est quod quodammodo
art: et de deo dictum est illud se: non ponit in potestate
rationis: ibidem allatas ut vero hoc est respondendum est et
30. scilicet illud potest ponit in potestate substantia generata illud potest ponit
in hac potestate de quo superiora genera minus accedunt et
substantia sed hoc fit respectu huius ut hoc est generata in de
Eae theologorum quam tradit Suarez Thom primo in 2. Thomae
bante sententia q. 10. art: primo: dicitur deo, q. addit non videtur
posse hoc cadere in dubium quod catholicas nec obstat quod Thom
etiam mathe plura includat quam alij huiusmodi nimirum divinita
tem sufficit enim quod ratio solis et substantia eodem modo con
veniat huius et ceteris huiusmodi: ob: primo: id non ponit potest in
40. 10. substantia quod non existit finite. Chy non existit finite quod generata in
existit et substantia infinita nimirum et divinitas quod non finite

Ut: *thg* *pm* *huiale* *ponat* *in* *pdicamentis*. 103.

Et regando. m. ad ptem regaty consequia qd finitas *thi* n' sui
immenta aut in finite pfectionis p subsistentia diuina, tu cam n'
pantiiget nisi modo illo quo p' id e' finito ob: Edo quod est
in alio tanquaz pars n' ponit p se in substa *thg* qua ho est
pars alteriq nimiru *thi* qd simul *Dei* et ho qd p' *thg* n'
nam si est in alio quod est totu pdicamentale conuictiq M
si autem est in alio quod n' e' totu pdicamentale regaty atq
thg qualens ho n' e' pars totius pdicamentalis nam edm se
totum sumptus n' e' totu pdicamentale in eius diuinitas n' sit in q'
dito sed tantu edm sui partem qua finitu qd e' nimiru
ut ho. ob: pio *thg* n' e' individuu hois qd pbat antecedens
qd d' ho n' pdicaty, too eadem ratione qua d' alijs hois qd
pbat antecedens n' pdicaty ho d' ho. Ede subsistentiaz huma
nam in existat p diuina q' est altioris ordinis quaz huma
na qd p' regando duo prima antecedentia ad ptes posterioris re
gaty consequentia qd licet n' p' d' ho subsistentia humana tu
d' ho et alia hanc remirata p aliquaz quauany tandem sub
sistentiaz itaq diligenty notandu est subsistaz se tantu ter
minu nate et conditione sine qua non res poneret in p' d' ho
substa. Edo satis e' si subsistentia terminet nate v.g. hu
manitatem etiamsi n' sit uery modq illic nate quam su
stentat quare huitalis fiet concretu qd sine sustentet ab hu
mana subsistentia sive a diuina.

Quaestio Eda. d' comparatione
substa prima et ede inter se et
accidentia.

Est: p' n' n' g

Quel et qua sint hee comparationes

Quadruplex asent p' n' g comparationes substa p' n' g et ede
et accidentia inter se primo uerent primaz substa cu edis
et cu accidentib' dicendo uia uel diuina d' primis substa
tanquaz d' subto inferiori uel sunt in primis substa tanquaz
in subto inferioris quod n' conuenit edis substa et accidentib'

Rz.

ob 20

Rz.

ob 30

Rz.

not:

quadruplex conu
paratio substa
/a.

22. A. 7. duot ei q̄ sint hae comparationes.

1^a.

pbat̄ primū n̄q̄ oēs gradus superiores subst̄ae in
sunt individuis pbat̄ r̄on q̄a si albedo q̄. est in
composē utiq̄ ex̄it et in aliquo corpore sive individuo

2^a.

Et̄o confert spes subst̄ae cum generib̄ subst̄ae dicendo spes inli
mas magis pp̄ie dicit subst̄as quam genera pbat̄z dupl̄i anḡo
primū est quod p̄ogress̄ accedit ad primas subst̄as magis est p̄e
stantiā spes infima magis accedit quāz gēn̄o q̄o r̄on q̄ quāsi

3^a.

milis est individuo est magis subst̄a spes e similit̄o q̄o
pbat̄ m. q̄a sicut individuum subst̄at̄ oib̄ omnino sit spes
sib̄ generib̄z, Et̄o confert inter se spes infimas s̄p̄e r̄on maḡ

4^a.

spem infimāz non eē magis subst̄az aliā spē infima pbat̄ q̄a
quae equalit̄ p̄ospingua sunt primis subst̄is equalit̄ p̄uifit
stantiā at spes infima equalit̄ sunt p̄ospingua individuis q̄o

5^a.

eodem modo abs̄erit oēs primas subst̄as eē equalit̄ p̄uifit
pbat̄z q̄a nullus quidā h̄o est magis subst̄a quāz quivāz
equus Et̄o confert spes et genera subst̄ae cum accidentibus
ostendit̄z sola genera et spes subst̄ae eē r̄on subst̄as eē
q̄a interroganti qd̄ sit prima subst̄a v.g. socrates tant̄
et q̄ subst̄as universales n̄q̄ accidentia.

Ant. 2us

Ubi prima subst̄a sit magis subst̄a
quam r̄on.

Em 1°.

Dicendū, primo magis et minus hic n̄ pp̄ie s̄m̄i q̄a
subst̄a n̄ suscipit magis et minḡ dicendū. Et̄o magis et

Em 2°.

minus hic dem eē at p̄ximis et p̄ se et n̄ p̄ aliud ut
patet ex textu s̄olis. Dicendū Et̄o primas subst̄as eē ma

Em 3°.

gis subst̄as quāz r̄on pbat̄z q̄a primo et p̄ se actu
subsistit et subst̄at pbat̄z illi primo convenit subsistere
eē subst̄are ubi primo convenit operari existere int̄eri.

Ob.

ce sed h̄o conveniunt primo prima subst̄ae q̄o. ob.
pp̄rietates verū primo conveniunt generib̄ et p̄bat̄ et p̄
illa individuis sed p̄ se existere et subst̄are sunt pp̄rietates
subst̄ae q̄o primo conveniunt generi et p̄bat̄z q̄a s̄m̄i
socrates ideo eē r̄isibilem quia h̄o e non q̄a socrates.

Ar. 11: / a substā fit magis substā quā rda. 104

Et ex Socrate d. 37. s. 20. in do. M. spiritus resu primo
conueniunt generis et spec. quo ad connexionem dicitur in subo
comedit, quo ad reale et actuale receptionem et existentiam
negat qd receptio rificabilitatis utpote actio qdā prius conue-
nit Socrati consequat ipsa rificabilitas rda existentiam actuale
prius conuenit Socrati ad pbem M. Et in d. 37. Socrates
est rificabilis qd nō quo ad ueritates connexionis conuenit
quo ad prioritatem existat actualis negat. Ines illi prius
conuenit qd dicitur rda existat actualis ex primo emanat sed
predicatu propriū primo emanat ex rētia uniti qd ppietas
rētia actualē existat prius uicēda est qd in rda uniti
quam singulari s. d. 37. M. ex quo emanat id est actu
quali agrediti conuenit ex quo emanat id est quod est ratio
et causa ut in individuo posita actu emanet negat ad
ppietas emanant ex uniti rētia distinguit nam rda uis
est causa uia ppietas ex induis emanet non autem realit
et actuali existentia seu actione ex ipsa rda uis emanat.

Et

ob. 2.

Et

Ant: riuus.

Utrum una spes infima sit aequa substā
ac altera.

Tractat hoc dubiu apud Ruben hic q. d. ratio dubitandi
Et fides dicit illud qd magis substā quā magis substā, sed una
spes infima magis substā quā alia qd pbat in rda substā plurib.
auidentibz quas Angly ut quantitatē, edasi et finitū et rāz
pluribz generibz itē, comus substā pluribz generibz quas homo
bruto se. et auicemat fides aliqua rētia dicit substāre,
uno modo extēsiue, altero intēsiue, hinc proprie loquēdo
d. rificabile extēsiue extēsiue pluribz substā quod hē plurā p.
dicata rētia et auicentalia, intēsiue uero quod uel
propria unitate substā uel proprie ad illud auicēdit unde
collegit uelle d. 37. fides species infimas aqz et substā ill.
rit enim aqz n. rētia extēsiue, sed rētia intēsiue in aqz
distent ab induis quare ad Angly se unaqz spes magis substā
stare alia extēsiue n. intēsiue, quod solum dicit fides.

Real: aliqd
extēsiue substāre,

Et

Quaestio Tertia d. ppiety substāre

Q. 3. A: Quot et quae sint hae proprietates.

Ans: unicus.

Quot et quae sint hae proprietates.

Six proprietates. ^{Proprietates attribuit Aristoteles} ^{prima est n}
^{liberata. latee in subto inhaerentis} ^{et prima substa hoc parte et ita}
sic probat Aristoteles illud n e in subto inhaerentis quod centrali
et dicat in subto in quo reperit etia substa sic dicat
yo non convenit autem haec pprietas soli substa completa
sed primo convenit etiam diffrae in etiam centrali dicat
sua spe et eius inferioriay erit go infra potius in subto
informationis eo quod centraliay forma et figura subto
convenit etiam partiay integrantiay subtoe ut manui nam
haec partes sunt in toto non in subto. 2da est substantia
2da pprietas ^{unde dicat et oib suis subis} haec pprietas convenit tantu
substa prima enim n et inferiora convenit ta soli etia
quia n dicant univocae et oib suis subis pbay suba au
dentim sunt partim substa partim accidentia inferiora
albedo nesp coloris sed color centraliay d. et albedo quid
falis et substa yo n et univocae et oib suis subis. 3ia e ut
sta prima signat hoc aliqo etia substa quale aliqo
autem prima substa signare aliqo qa e substa completa
etia hoc aliqo qa e substa q pt p se quasi digito ostendi
etia vero q signare aliquid quia ita e substa com
pleta etia quale quid quia est substa que imitat non
existendi qualin id e accidenti n. substa enim etia existi
in reru naa p existentiaay individuu. dico si secunda
substa existit p prima quomodo p se subsistit p ideo in
ci subsistere qa superiora n tantu existant p inferiora
sed existant etiam eodem genere existentiae quo infio
ra in go prima substa subsistat etiam etia dicent sub
sistere. 4ta est quod substa non habeat contrarium
quando d. contrariis pprie dicitur haec pprietas n convenit
soli substa nam nec quantitas tnt contrarium et primo

tertia.

quarta.

Quod et quae sint hae proprietates. 105.

aqua et ignis sunt contraria sicut quod corruptio a con-
trario corruptio sed substantia corruptio a contrario
quod sit contrariis in aquam et ignem et contraria non
hac substantias sed per adiectas qualitates calorem scilicet et
frigus, item substantia corruptio a se contraria sed a con-
trario qualitati sibi inhaerenti quia substantia non suscipit
magis et minus loquendo de intensione proprie dicta nec ista
proprietates de solius substantia est enim etiam quantitatis. obta
proprietates de ut substantia manens eadem numero possit con-
traria suscipere circa hanc proprietatem dicendum primo sub.
obta primas primo et per se suscipere contraria etas vero
per primam primum patet inde quia ut vidimus quod procedit
se substantia prima primo et per se substantia audentibus lo-
quendo de actuali substantiatione etiam inde quia quod in est so-
crati inest etiam huius notandum autem non esse sensu
quamvis substantiam suscipere omnia contraria nam angeli
non suscipiunt contraria corruptiva et corporea sufficiunt igitur
ut quoniam substantia aliqua contraria possit suscipere. dicendum
etiam hanc proprietatem esse proprie substantia etiam modo probat ex
Ade hic iam ait esse maxime propriam substantia suscipere con-
traria. ob: primo calorem et frigus non suscipere contra-
ria respondet negando primo enim per se creare audentibus
contraria que calorem possit suscipere etiam calorem habet densitatem
et hinc habet densitatem sic ex se possit habere raritatem
nisi densitas inest calori a natura angeli autem ex sua
natura possunt habere gaudium et tristitiam et similia. ob: etiam
quantitatem etiam suscipere contraria quia per quantitatem un-
versalia in partem substantia per quantitatem contraria suscipere ut
quod substantiam ut quod si quo hic loquuntur. dicitur quantitas post
consecrationem hostiae habere per calorem et frigus etiam
ut obta quod in ibi non sit substantia generis per quantitatem
illa non est obta quod naturali modo quem solum patet. novit
ob: etiam oratione suscipere contraria veritate scilicet

quinta.

Sexta.

om 10.

Not.

om 20.

ob 10.

per.

ob 20.

per.

ob 30.

Q. 7 A. Quot et quae sint hae proprietates.

R.

ei falsitatem sed oratio n̄ est falsa quia per vel illi oratione vocali et scriptae et aut mentalem, mentalis oratio est veritas quo veritatis et falsitatis n̄ autem quod sed hoc vocalis autem et scriptae n̄ suspiciunt veritatem et falsitatem in se tanquam in subiecto quod hic requiritur sed tantum tanquam in signo. dicendum igitur illud est hic contraria proprie dicta quia si illigenz contraria late sumpta etiam auidencia suspiciunt contraria non qualitas proprie intentionem et remissionem quae quadammodo contraria sunt. sicut in potes potest hic exemplum privationis oppositum veritatem nimirum et falsitatem quae est privatio veritatis per falsitatem illi errorem quae est veritas contraria veritati.

Imo.

ob.

R.

Capitulum de quantitate.

Quoniam hoc capitulum primum quidem explicat quantitatis divisiones deinde proprietates idcirco duas quaestiones instituemus prima de quantitate sua et divisione, alteram de proprietatibus.

Quaestio prima

De natura et divisione quantitatis

Art. primus.

Quid sit quantitas et in quo eius essentia consistat.

Def. quant.
C. 1.

Not. 10.

Definitio quantitas est et summa glay eius per se extensum ut autem signat totum potestatem etiam per se extensum et cum quod sub ipso sunt alia dispositio nota primo quantitate habere diversa predicata primo quod sit mensura aliam aliam seu quod possit alia mensurare etiam quod sit

Q. A. 1. Possit quantitas et in quo eiqz etia consistat. 106.

mensura gassima sine quad possit mesurari ab alio
zuo quod sit diuisibilis in partes quantas. 4to quod etia
illam nec possint dici aequas vel inaequas. 5to quod sit
extensa seu quad habeat partes extra partes. nota
2do ex Soarez d. 40. magna ee difficultate quomodo
huc extensio sit illga vel quomodo hae partes sint extra
se dnglie yo cap Soarezio statuere possumus extensi
one primo entitativa 2do quantitativa entitativa
in eo consistit ut aliqua res constet pluribus entita
tibus ex qbz componit sine conuentia et mole ita ut
nulla ex illis entitatib: parti alib: sit alia entitas parti
alis eiusdem compositi hoc modo conigere possumus substantia
has separata quantitate nam in substantia pedis n sit
substantia manus fieret ut ho possit diuidi etiam in illo
statu in plures entitates a qbz componeret ad eaqz con
ciperet explez etia entitatem. extensio uero quantita
tina in eo consistit primo ut una pars compositi n
sit alia 2do ut illae plures partes sint distinctae etia
molem imo ut entitas ipsa sit moles quada etia quas
partes nec pro postulent natly habere diuersu situ sine
in penetrabilitate partiu etia locu. nota 3io extensio
quantitativa enty diu explez ut uidere ee apud Valentiz
1o mo 4to. d. f. q. 4ta. prima in ordine ad locu ita ut res
quanta habeat partes extra partes in ordine ad locu sine
ut quouis pars quanti respondeat contra parti loci etiam
in ordine ad locu ita ut licet res quanta n habeat par
tes extra partes in ordine ad locu habeat tu partes extra
partes in ordine ad locu v.g. ut humeri existentes in
eadem loco in quo ee caput sint tu extra caput notan.
2o mo quanto extensione ad locu sine locale explez ex
Soarezio loco citato considerari posse primo idem
actu quando partes + factu habent diuersas partes.

Not 2o

extensio
entitativa

quantitativa
finitiva

Not 3o
quantitativa
explez 1o

2o

Not 4o
extensio ad locu
explez 1o

Q. A. i.

Quid sit quantitas et in quo eius essentia consistat.

2do.

loci ratio ratio aptitudinis quando partes et facta quodam non respondent diversis partibus loci sed tunc sunt aptitudinem ad hanc actualem et impenetrabilem esse.

3°.

esse in loco. ratio ratio facta et ratio ex qua

Em^o

confurgit hanc aptitudo a ratio i.e. motus et impetu. hanc quodam dicitur primo in foris s. meta: c. 18. q. 2. §. 3. Consilium hic q. 2. Suarez d. to §. 4. n. 4. c. 18.

ph

et quantitas consistere in extensione non in mensura actuali nec passiva nec indivisibilitate per se illud est essentia quantitas quo nihil est prius in quantitate et ex quo reliqua attributa velut ex radice proveniunt sed ita se habet extensio quod per se in quo res et motum impenetrabilem extensa non habet ante se causam huius motus contra vero res ideo dicitur indivisibilis potens mensurare et mensurari itaque potens dividi quia habet extensionem forte tunc possunt considerari hae opiniones ut i.e. arbitratu Suarez nam possunt contrarij authores per mensura et indivisibilitatem utriusque non potentiam mensurae et divisionis sed fundamentum hanc potentiam id est ipsa motum semper extensionem inter se et obiectivis: nota quando partes dividit aut definit quantitatem et mensura aut indivisibilitatem illa non per essentiam sed per proprietates et est obiectiva definire et dividere quantitatem. dicitur ratio extensioem quantitatis non consistere in eo ut partes compositae sint posse alia et alia per se quia hanc extensio non venit soli quantitati sed etiam extensioni existenti nam entitas pedis separata quantitate adhuc erit alia ab entitate manus si enim presente quantitate entitas pedis et manus erat diversa etiam absente quantitate erit quia quum semel est diversa entitas realis implicat ut possit fieri una entitas realis:

Not.

Em^o

ph

Em^o ph

Quid sit quantitas et in quo eius essentia consistat 107.

ad. nulla dari extensione entitativam sine quantitate
Primo quia alias substantia esset composita ex partibus: integrantibus:
ante adventum quantitatis item haberet partes extra partes
Et dicto nam substantia esset composita et haberet plures partes
entitativas non plures: conglutatas et in mole dixerunt quo
quantitatis extensione et etiam consistere in extensione in
ordine ad totum recte erim Soares et Coyses sic contra
arguant vel extensio in ordine ad totum secundum illas non
consistit ut una pars entitativa non sit altera pars entita-
tiva vel ut una pars quanta non sit altera pars quanta
zuis, enim motus non videtur posse dari sed neutrum potest dici
quod non consistit in dicta extensione probatur in. non potest dici
Primum quia substantia sit plures partes entitativas etiam
sine quantitate quod in hoc non erit ratio quantitatis non
est quod per hoc non distinguitur quantitas a non quantis
videtur enim rebus quae habent plures entitates conveniunt in suo
genere ut una entitas non sit alia substantia enim entitates
non sunt eadem nec qualitatis nec aliorum: dicitur nam ad
gradus caloris ad. non est primum quod hac ratione probatur
sunt extensionis quot substantia. dicitur quod quanto esset.
hac quantitatis consistere non quidem in actuali extensione ad
locum quoniam hanc separari potest ut docet fides nam Chy 40.
minim in sancto sancta eucharistia est totus in tota specie
et totus in qualibet eius parte nec in aptitudine ad
extensionem localem quoniam hanc proprietatem est quantitatis
sed in dicto ex quo emanat hanc aptitudinem sine in mole quae
ta aptitudinem explicatur per hanc aptitudinem ut potest per proximum
effectum huiusmodi est nobis notiore: agit in quantibus
definit ens expleat sensus est quantitatis est ens ex
quo sequitur extensio aptitudinalis in ordine ad locum probatur
conclusio ex sufficienti partium enumeratione in eam non
sunt supra dictorum sit dicitur entia erat hanc moles dicitur entia
Obi primo si deus separaret quantitatem a substantia hanc

Ob.

R.

Tomato

Ob. 10.

Q. 1. 17. Quid sit quantitas et in quocumque eam consistat.

Substantia adhuc maneret extensa tantummodo spatio occupato, et sine quantitate quantum ante in quantitate quod frustra dicitur per quantitates fieri ut substantia possit coexistere loco respondentem alij substantia in tali casu confluentia ad unum punctum eo quod partes se se penetrarent in omni quantitas sit causa impenetrabilis ea sublata esset et impenetrabilitas sed haec responsio necessaria non est, licet tales partes se possent penetrare non tamen esse ut se penetrarent sed una quaeque pars posset manere in illo situ quem habuisset ante sub quantitate sed quod in sovere l. c. n. 25. dicto antecedens adhuc est extensa et haberet partes extra partes entitatis, ne univocis quantitativae negat, scilicet si antea quantitas substantia adhuc occuparet tantum spatio, tamen ante et diversas partes spatio occuparet per diversas entitates per caput superius et pedes inferius in duabus tamen conditionibus prima est quod tota illa substantia est impenetrabilis ab alia substantia etiam quantitate. Etiam est quod partibus eiusdem substantia non repugnet esse in eadem parte spatio, non dico quod necessarium est in eadem parte spatio possibile enim est tales partes ex se mensuras in antiqua dispositione sed dico non repugnaturum illis esse in eadem parte spatio possit esse ab alio quo agitate dicitur ad unum punctum et redire ad spatum quod partibus quantis repugnat. Ob. 2. 10. per rarefactionem et condensationem substantia extenditur in ordine ad locum quod esse situm extensionis localis non est ratio extensivis quantitativae sed dicto antecedens rarefactio et densatio extendunt substantiam determinando quantitatem locum dando impenetrabilitatem negat nam quantitas ex se quasi est in determinata ad tantum vel tantum spatium sicut etiam in determinata est ad hanc vel illam figuram determinationem autem est maior vel minor rem anglicum tunc autem potest quod.

Ob. 3.

R.

Q. 742. Vt. linea superficies corpus fit per quantitatis 108.

fitas a rarefactione vel densatione determinatione
autem eadem configuratione ad locum a figura.

Articulus 2us.

Ut linea, superficies, corpus, fit
species quantitatis.

Dicendum primo ut cui linea superficiem corpus est
tres distinctas quantitatis partes quod habent diversas distinas
contra hentes linea enim est longitudo sine latitudine sur-
ficies latitudo sine profunditate corpus est quantitas ut
profunditate. dicendum tunc istas tres partes esse infimas
partes vel enim punctum ducit ab uno loco in alium et
hic fit linea vel ducit linea versus latus et fit sup-
ficies vel superficies denegat quod deorsum et fit corpus
si autem est alius modus ducendi punctum linea superficiem
quod sunt tantum tres partes. Obi primo lineam et sup-
ficiem non esse entia completa quod non possunt esse per quantitatis
partes antecedens quod sunt principia et partes aliquam compositi
et unius per se. linea enim ordinat ad compositionem superficiem
haec enim etiam includit longitudinem superficiem ad compositio-
nem corporis haec enim includit etiam longitudinem et lati-
tudinem et negat antecedens ad partem 42 in distinctione
linea et superficies ordinant ad corpus per se et per positivam
inclinationem negat, posset enim deus creare linea et haec
posset ita existere et esse totum quoddam eodem modo
superficiem unde signum est quod per se non ordinant ad compositio-
nem aliter ordinant non repugnant concedit sed huius non
sufficiunt ad ens incompletum. Quis punctum ideo est ens
incompletum quod est per se copula linea sed linea etiam est
per se copula superficiem et superficies corporis quod erunt
incompleta sed linea est copula superficiem quatenus est ex-
pressa secundum longitudinem negat quatenus fit adiunctio
negatione latitudinis unum eodem modo superficies

Em p.
p. batio.

Em q.
p. bar

Ob. p.

De.

Ob.

De.

91. 42. Ut linea superficies congg fiat spes quantitatis

nec copula corporis eam latitudine sed etiam adian-
tam negatione p fundamentis unde linea quatenus h^o nega-
tione latitudinis et superficies p fundatis h^o sunt in com-
pleta respu eius unig h^o negatione quatenus autem

Ob. 7. *Ob.* Edo superficies essentialis respicit h^o
q^o cum illa essentialis includat q^o et linea h^o aliquo
respu essentialem ad superficies h^o consequentia q^o
quod essentialis aliqua rem includit requirit aliq^o

7.

in illa re p quod illa res referat ad illud composi-
tu quod essentialis rem illa postulat & isto antecedente
superficies essentialis respicit linea tanquam particulam
quam formam negat tanquam in obliquo et malit^o upe-
lantem et q^o d^o q^o p^o supposita concedit q^o etiam linea in-
cludit essentialem respu distinguit quatenus linea con-
cipit tanquam copula significat concedit quatenus etiam
se ipse et eam longitudine negat q^o Edo negante
consequentiam ad ptem q^o sufficere in infra ratio huius
responsionis confonatur ex eo quod h^o essentialis includat
ait, ait autem etiam se abstractit ab h^oie superficie in

Ob. 7.

7.

ait in diffina ut h^o ex aiti p se componat. *Ob.* p^o
linea physica eam parte rei semp e^o conuicta significat q^o
a parte rei semp erit essentialis incompleta q^o isto con-
sequentiam erit incompleta quatenus e^o copula h^o tractat quatenus
long^o dicit longitudine q^o p^o ipse concipi ad d^o finiri sine
ordine ad superficiem negat.

Ant. 2us
Vnde motus, tempus, locus fiat spes
quantitatis.

Respondet negative, ptes conclusionis pendet ex cog.

Art. 12. numerus sit p se spes quantitatis. 109.

milionē scientia motus temporis loci & q̄ in physica
comedig agety. Ant: Abus.

Utrum numerus sit p se spes
quantitatis.

Numerus si n̄ ab Euclide l. 7. multitudo constans
pluribus unitatibus. ad questionē p̄ negativē, in *Forme*:
5. meta: c 13. q̄ 4. pbat quod p̄ se in p̄dito et
ē unū p se numerus n̄ ē unū qd p se qd pbat. m. colle.
ctio plurium unitatū diuisarū n̄ fit unū qd p se nisi illa
collectio ē unio ponat aliqd in ipsis partibus vel illas
continuando inter se vel intendendo aut nisi una pars
sit forma alterius nihil horū fit in numero qd pbat
nonnulli priores unitates habere se instar materiae ultimae
instar formae sed contra ē primo si ultima unitas
ē forma reliquarū semper deberet ē forma in
illo numero et ē diffina illig quem compositi numeri
sed hoc n̄ fit qd n̄ ē forma pbat. p̄ q̄ quod semel ē
forma rei n̄ d̄finit ē forma rei manente illa re
pbat. m. qd p̄ mutari op̄o unitatū et q̄ ante fuit uliu
ma p̄o primo loco et sic mutabilis forma rei in materiam
eiusdem rei s̄o unitas et forma s̄o conuenire rei ante
operatione illig sed unitas n̄ conuenit numero nisi p̄ ope
ratione illig qd pbat. m. n̄a si sint tres lapides positi
in angulis zanguli nullus e p se erit ulliquis consequet
nec forma nisi d̄figneth p̄ ratione qd pbat. et d̄figneth
et recipi in materia composita sed h̄c unitas numeri
n̄ recipit in materia uidelicet in p̄cedentibus unitatibus
qd n̄ ē forma pbat. m. vel illa unitas ē in singulis
partibus et hoc non qd una esse n̄ p̄ ē realia multa
realia vel ē in eibz simul et hoc n̄ qd tū partes realit̄
s̄o plures etiam unitas h̄c debet ē diuisa quod
fieri n̄ p̄ ē. primo a contraria sententiā Tales
q̄ hoc cupite et 5. meta: c 13. diuisi quantitatis

offio nume,
ei

+ conclusio

do p̄o.

Ue: numerus & se fit spes quantitates. 140

alios numerus & negando. n. q. numerus e multa
extra realia et multa unita ad rda parte &
in distinctione etia seue et ee unum & se negum
num saltem p accidens comedit ad stule & in dis
tinctione n daty seia t ente. quod p accidens se
tit ad soiam comedit quod p accidens se fit ad subu
negaty p accidens subit illis quod e predicabile acciden
talis & subo p accidens seue illis in stule. l. c.
quod p se n considerat a seia seue go e seia n
habere pota illa p se n considerat a seia sed
tantu ex accidenti quod ad rda ptem et ee
pantis & indistincte e nam qd simplicitate p se
negaty rda qd saltem id e rda collectione fit
unitate et nec plurim et pauciorum nego comedit
ob. ultimo unita ponunt in pntis et t hnt tantu
unitatem rda go in numeris possit e unum quid
p ratione poterit e spes quantitates & seuo
contendens unita hnt unitate rda abstra.
Ita ab individuis q hnt unitate realem con
cedit ab individuis q tantu hnt unitatem rda
sunt numerus negaty. Queres hic utru nire
nity numerus in rebz on quantis v.g. Angelis
& in rebz n quantis reperiri possit nire
ten transcendentali sed non p documentate
sine quantitate distincta numerus enim lau
tus patet quom quantitas distincta et n plus
exigit quaz multas unitates quantitas autem
distincta supponit multas unitates quantas.

B.

Ob. 4.

7.

8.

Q. 4. 5. Ut: oratio sit vera spes quantitatis.

Sol: sty.

Ut enim oratio sit vera spes
quantitatis.

ni orae hinc
responsum.

20.

30.

¶ an foret o 4i sz. Fori. lo. c. q. 5. nec
gatione nam in oratione zia reperitur primi
quod sit sonus yda, articulat, constant, plu.
tily, syllabis et uoibus eto quod includat mo.
ea et duratione in pronuncando. zio quod ex
moribus istis fit pes metricus sed pp nihil in
zu et quantitas qd pbat. m. ya ut sonus et pti.
net ad qualitatem ut fit duratione ad quod
sine ad duratione ut vero pes et pti net utru
ad duratione qa pedes sunt ex parua vel magna

oratio e qua
tibus discreta.

Ob. 10

20.

duratione in pronuncando quamq; syllaba, eto
oratio n' e unit qd in fit quantitas discreta,
Obijci pt primo. Atles hic etot eius ratio quod men.
surat, syllaba longa vel breui quantu e oratio
mensuratq; syllaba longa et breui qd Atles hic ex.
plicare eoz opinione n' suam, ad ratione respondet,
quod mensurat, syllaba longa vel breui e quantu p se
negat e quantu discretu et idem in duratione et motu
concedit atq; ex his colligit series huius qditi nam zru eoz
antiquoru summu geny e quantitas et diuidit in continuy
et discretam. continua e huius partes cui termino cogu.
lant, ut due partes linee puncto. discreta e unis partes
nullo cui termino cogulant, ut ternarius. discreta diui.
dit in orationem et numeru. continua in tempus et
motu, zru nos autem summu geny e quantitas

Discretis
continua qd?

Discretis qd?

Discretis discretis

Discretis continuae

q. 8. Quot et quae sint proprietates quantitas. 111

continua spēs prima et infima sunt linea, superficies, corpus.

Quaestio de proprietatibus quantitatis

Ant: unicus.

Quot et quae sint proprietates quantitatis.

Tres assignat quantitatis proprietates prima e non habet ^{tres proprietates} re contrarium, quia nulla datur quantitas opposita alteri ^{quantitatis la} quantitati, postquam non sit inesse aliam quae magis distet et quae altera expellat eam eandem partem subti.

Ob: primo inter quae et ad quae contrarius motus illa sunt contraria ad quantitates e contrarius motus quae sunt sibi contrariae pbat. m. augmentatio et diminutio sibi ad quantitates sibi illi motus sunt contrarij quae sibi primo negando M quia aliquo sufficit ut termini sint disparati et minus ad terminus. Illas contrarij se habeat, nam si Bilinga eam laungam et inde redea Bilinga termini erunt disparati motus autem contrarij sibi 2do negando minorem quae possit dici augmentatio et diminutione et e contrarius motus sibi privativos videt enim diminutio e tui privatio augmentatio nam diminutio n e accipitio alium quae n aderat sibi amissio illij quae aderat.

Ob: 2do magni et parvi multu et parvu sunt contraria sibi huc sunt quantitates quae sibi et sibi. negando m. e multu e relativa magni enim dicitur magni n absolute sibi respu aliumq minoris nam si absolute aliqd magni e e manet e magni in quocumq compararet quod falsu e nam idem nomen respu unius e magni respu alterius parvus.

Ob: 3do parvi et levitatis gravitas et leuitas sunt contraria sibi huc eadem sunt quanta quae sibi negando m.

Ob: 1o

Re

Ob: 2o

Re

Ob: 3o

Re

Q. f. Quot et quae sint proprietates quantitatis.

Et a proprietate unius enim qualitatis. Et a proprietate non superesse
magis et minus quae intensio et remissio sunt in eadem par-
te subiecti sui in quantitate hoc non potest fieri in una parte quan-
titalis excludat aliam partem. Quia proprietate est ratio quae

tertiam proprietatem res diuisas aquas vel inaequales probat hanc proprietatem
etiam. Quod est eo quod conueniat quantitati quod modo nota

Not.

in non esse personam ut res actu sint aquae vel inaequales
etiam quantitatem nam si tunc esset unum tunc esset alius
qualis praeuidet ergo haec proprietate tunc est definitio equita-
tis vel inaequalitatis.

Ob. 4.

Et duos calores esse aquos in extensione et in proprietate
et aequa in mensura, quod duos motus aquos
in duratione quod non conuenit haec proprietate soli quanti-

Et

tati quod per aequitatem vel inaequitatem non illi quamcumque
conuenientiam vel disconuenientiam in entitate vel per-
fectione haec enim reperitur in omnibus partibus nam duo huius
sunt aquos in intersectione substantiali tunc est angelus in
aequalis sed illi conuenientiam vel disconuenientiam
duarum extensionum quarum partes simul existant et
unite in eo quod duarum extensionum excluduntur primo
aequalis etiam intensio et gravitalem et aequa etiam
duratione permanentem quae non durant per partes extra
partes in uero quod quarum partes simul existunt et
excludit duratio successiva et est in motu et tempore
in et unite excludit aequalitas duorum numerorum eorum
non partes diuisae sunt.

In Caput 7 de relatione.

In priori huius capituli partes applicat tales rela-
tione ex aliorum sententia in posteriori ex sua non
ex solis mente tribus questionibus relatione agitur.

de A. 1

quadruplex fit relatio et q fit ppositiva.

scibile vel tanquam finem ut in homo refertur ad aliam
ordinem q fita nescit vel tanquam efficiente ut opo
catur pductus refertur ad p dumentem ignem vel tam
quam finalem ut domus ad habitationem et hoc dicitur
semper approbat a Joares d 47 s 4 n 9 et for: s
meta: c. 15. q. 1. s 4 ex quo diffinitione colligitur qual
transcendentes relationes n efficiant p pmi p dicitur
positivas autem fiant ratio enim est q in bono
secundum hanc sunt varia officia causandi in illa re qua
referunt ad idem diversa officia pincubunt ad di
versa ppositiva ppositivas autem in nullis hant eius
modi officia n poterunt quopam revocari sed con

tertia dicitur.

habet peculiare ppositiva. qia dicitur relationis
q in relatione rationis dicitur et est q sed quod dicitur
authores ad idem fit hanc relationem. alij enim dicitur
relatione rationis dicitur idem est in relatione rationis alij dicitur
in relatione transcendentali sed res pndet ex diversa
ceptione relationis rationis dicitur dicitur et q non prima qia

relatio ppositiva
et qia
tam q qia

de dicitur illud q relatione rationis dicitur quod tantum
est relatione obiectiva. illud dicitur q quod refertur
ad aliud opo operatione illius dicitur qia dicitur dicitur
relatione rationis dicitur dicitur q fit n quomodo dicitur
pectu realem sed q fit refertur ad terminum ppositiva
ceptu n agendo aliquid unice terminum dicitur dicitur
nisi eam q videtur refertur ad terminum pure acc
pceptu racione fit n refertur tanquam ad purem terminum
sed ad idem refertur tanquam ad unum vel unum
tam sed q commodiq q relatione rationis dicitur dicitur
nus ad relatione rationis et transcendentalem
relatio rationis dicitur illa q videtur refertur ad ter
minum pure acceptu et n refertur sed tam relatio
rationis quam transcendentem tantum unum refertur

alia qia.

Quotuplex sit relatio et quibus predicamentalis. 113.

ad terminum pure acceptum et non referuntur quod probatur per
quod Aristoteles in hoc dicto vocat relationem tunc dicitur
habitu et dispositione sed haec non possunt alia ratio
ne dici relationem tunc dicitur nisi sub dicta probatur in
et quod est relatione transcurrente videmus in
relativa in fine et relatione realis probatur quia non ut
cipitur tanquam pure respiciens terminum sed vel tan-
quam inherens termino ut in conspiciuntur quibus
instans relativi vel tanquam sub dicta ut in
conspicimus sub dictis vel tanquam efficiens ut
antevidens esse consequentis quod si aliquid in
quibus sibi aliquid referri ad alium tanquam pure ad
terminum adhuc erit relatio sicut dicitur quia dicitur in
alio nimirum quod non sit realis et quibus colligitur re-
latione tunc tunc duo includere relatione rea-
lem et tanquam pure ad terminum.

Aut. Et dicitur.

Explicit de his rebus predicamentalis.

Ex dictis facile colligitur de his rebus ut et summum genus de his rebus.
nam huiusmodi est enim haec relatio predicamentalis et auidens
reale cuius totum esse est referri ad aliud tanquam ad
terminum sicut et pure acceptum ut vero est totum
predicamentum et auidens realis et eorum quae sub ipso sunt
natales dispositio auidens propria loco generis exclusivitas
relationis quae sunt in summo sancta Trinitate quia non sunt
auidens tunc substantia in additum recte excluduntur entia
reales per reliqua differunt a reliquis predicamentis auidentibus
et rebus transcurrentibus quorum totum esse non est
pure ad aliud tanquam ad terminum sed tanquam
ad causam et officium aliquod reale. Ob. p. p.

7. 1. 4. 9. Explicatur ratio predicamentalis relatis
 si ratio est auidens deberet necesse sed n' necesse qd pbat
 in qd tota essentia relationis tunc nos consistit necesse ad qd
 n' potest habere aliqd d' ee in p'el Suarez negando in p'el
 p'el n' negando consequat qd ee ad n' opponit ee in p'el
 opponit ee absoluto na n' adheret absolute sed in h'ere
 respectu unde ee in e' q'at quodaz ad ee absolute
 ee ee respectum q'at p'el auidens in genere p'el
 ob. 2. conuenit oib' respectibus ee oib' absolutis. ob. Eo h'ere
 essentia n' consistit in eo ut actu referat p'el ad h'ere
 min' sed tantu ut sit potens referre illius totu
 ee n' ee ad aliud sed essentia relatis tunc consistit in
 tatione potenciali ee n' actuali qd pbat in qd n' ee
 essentia auidens ut actu afficiat p'el ut aliter
 sit existere sine p'el sed ratio e' auidens qd n' ee
 d' eius essentia ut actu referat p'el Eo in qd p'el
 my conigere relatis n' conigendo p'el ut aliud sit
 tantu in h'ere in p'el n' negando in ad prima p'el
 qd in distinctione n' ee d' essentia auidens tunc p'el
 tunc generum ut actu afficiat p'el: conuenit, n' d' d' d' d'
 tunc gradu p'el negat ee ita relatio esse n' actu
 referat p'el ad h'ere qd auidens referat tunc actu
 qd tale auidens id ee relatio ad tunc p'el qd d' d' d' d'
 relatio conigere impelle ee tunc tunc gradu generum q'at
 sit auidens conuenit p'el conigere p'el ee tunc totu
 essentia negat. Quatio tunc

De ijs que conueniunt ad relatis
 Art. primus.

De p'el relationis.

Sicut relatis e' tunc p'el: 5 met: c 15. q. 1. p. 1. id
 quod a relatis d' nominat referri ad correlatum ut
 Iamates e' p'el relatis qd ipse e' q' d' d' d' d' d' d' d'

In 10. Dicendum primo in Suarez d' 12. p. 1. 12. 03

Q. A. 4. De subiecto relationis.

114.

relat. requere subiecta quae relatio est accidens. dicendum est in
utroque extremo esse diversam relatio. v.g. patrem aliam relatio
referri ad filium et filium aliam relatio ad patrem probatur
quod unum accidens non potest esse in subiectis re distinctis nisi per
sed relatio est accidens quod non potest esse in terminis re distinctis
quod quing. terminus habeat propriam relationem qua referatur
ad suum correlativum. dicendum tertio unius relationis proprie
esse plura subiecta si illa pertineant ad unum extremum re-
lationis. patet hoc inductione nam relatio finis est proprie in
albedine remota in quantitate cuius in albedine remotis
ad huc in substantia cuius in albedine in quantitate in sunt ca-
tio est quod haec subiecta sunt subordinata inter se sufficien-
ter attingunt ab una relatione in afficiantur ab uno
subiecto.

om 2°.

om 3°.

Not. idem.

De fundamento relatis.

Subiectum relatis. hoc est quod subiectum est causa ut referri
relatis ratio fundandi est conditio sine qua subiectum non causatur
relatis. Dicendum primo ut relatis requere aliquod
subiectum probatur quod relatio per se non fit nec invenitur per se a natura
quod in relatis incipiat notari oportet ut scilicet relatis
subiectum ex aliquo ut possit notari hoc autem est quod
relatis subiectum dicitur subiectum relatis. est non est necesse ut subiectum
tunc relatis realiter vel modaliter distinguatur a subiecto
relatis probatur quod aliquando eadem res est subiectum et subiectum
relatis nam si alius poneret duas albedines extra qua-
sitalem et substantiam hae albedines essent subiectum et subiectum non
negamus aliquando subiectum et subiectum remotum realiter vel
modaliter distinguuntur sed tunc dicitur non est necesse ut
sensu fiat. Dicendum tertio non est sensu necesse ut fun-
damentum relatis sit aliquod accidens sed proprie etiam
substantia seipsa sine auxilio accidentis fundare relatis.

om 1°

probatur.

om 2°.

probatur.

om 3°.

Q. 1. 7 De fundamento relationis.

prob.

probatur primo, quia non est ratio ut substantia minus in se
qua evidens non enim requirit aliqua causalitas
sicut quod ex positione posterioris substantiae ex priori possit
resultare aliqua associatio intrinseca probatur etiam quod
sua obedientia ad se referuntur sicut etiam evidenti in
duo hinc sicut substantia ut n. unus & hoc in

Ob

et aliter. Ob: relatio est evidens quod substantia nam per se
diale seipsa fundare se relata probatur consequenter quia ratio
idee se in suo fundamento quod si substantia fundaret, ratio
est substantia et est substantia et ratio quod a nullo dicitur

Re

Re: dicto antequam: relatio est evidens logicum seu spirituale
convenit est evidens physicum negatur non autem necesse est ut
evidens logicum realiter vel modaliter distinguatur a suo fun-

Em 1to.

damonto. Dicendum quod ut fructus possit fundare
relationem requirit aliquam concordiam seu rationem fundandi
eam ut homo possit fundare relationem paternitatis
requirit actus generationis neque enim ipsa est fundatrix
quod autem sit actus existit in passio sed filio generato, et per
hanc actionem requirit quodammodo quasi emanatio huius
actionis nam ut homo fundet relationem et eam fundare
& aliquid sibi intrinsecum. Et ut duo alba possint fun-
dare sicut requirit ut unus quodammodo albus sit sicut
unus in se.

Ant: Philo

Quomodo relatio distinguatur a fructu.

triplex distinctio supponit tantum dari tripliciter distincte ut etiam po-
tatur loqui d. 7. scilicet reales, rationis, et modales
distinctio realis est, quod duo ita inter se distinguuntur ut
intrinsece possit existere sine alterutro, sine realiter
sive per divinos virtutes, ut homo et albedo. distinctio
huius distinctio. haec distinctio in positivam et negativam, illa est inter hominem
positivam quod nam reales ut inter albedinem et nigredinem: haec inter

A. 3. Quomodo res distinguitur a fundamento. 115.

res et n. res, ut in p. p. inatione et forma vel ena ^{negativa qd}
aliquo modo in duo n. entia sunt in p. inatione
n. res et factus qd distinguuntur extrinsece terminis
realibus quos negant. ^{distinctio realis} distinctio realis est in rebus ante op. illud sed solum p. ut substantia
n. res quibus conijuncti una rem aliter aliter sic di-
stinguuntur a fine gen. a p. huc ex p. ^{distinctio realis}
est altera q. realis ratiocinatis, et fit qd nullus est ^{ex p.}
fundus in re, ut si conijuncti sed solum illud imaginat. n. res. et qd.
sibi distinctes in re, ut in, dico plato et plato deus.
et sapiens res q. realis ratiocinatis et fit qd i. res. ^{distinctio realis}
tatu tale in re, ut si auerit illud ex occasione illius
fundus distinguat res in duos conceptus cognoscunt autem
huc duos distinctes p. hoc si dicitur tm res signet qua ^{distinctio realis}
lum signabat fundus tunc enim q. realis ratiocinatis si
autem n. tantu res signet erit realis ratiocinatis
qa tunc illud inuenit occasione aliter et aliter conijuncti
eadi huius distinctis realis n. res et quod res sic distincte
n. possint realiter a se mutuo separari qia distinctio ^{fundus d.}
modalis tunc est qd res in h. n. res entitatis realiter ^{distinctio}
diversa acq. it. sed tm quandam sui terminatione ad ^{modalis qd!}
certu aliter modu existendi ut in h. res quantita.
his modal adit. quantitati re divergi sed tantu d. h. res
nal quantitati ad existendi in p. res. differat huc ^{distinctio}
distinctio a distincte realis, quod huc p. illud illa ^{distinctio}
ante illud inueniat in re et h. res n. res huius distin-
tionis modalis ut p. res modi possit existere sine modo
quod ut modus autem n. possit sine p. h. res h. res
dicendum est in d. res Thoma apud Jare. ^{tm}
n. res res a suo p. res fundus n. distinguat se aut

Q. 143. quomodo relatio distinguitur a facto.

1° pbat. modo sed tunc ratione q^u tunc habeat aliquot partem in re pbat. primo quod rem d^o nouo determinat et rem n^o immutat eam entitatem n^o est nisi ratione distincti

2° pbat. relatio est realis vel modalis distincta a facto tunc deberet posse separari a duobus terminis natura^libus ipsis terminis hoc patet ex conditione huius distinctionis sed hoc n^o potest fieri q^u pbat. m. q^u pbat. t^u duobus albis separaretur a deo vel a nostro intellectu relatio hinc illa duo alba erunt similia seipsum q^u n^o potest separari

3° talis relatio q^uo si res fierent similes p^o p^octione noua entitatis modalis vel realis deberet p^o concurrere ad p^octionem illius entitatis sed non concurrunt q^u pbat. m. Deus potest suspendere suam concursus in istis aliis concursus sed hic n^o potest q^u p^o p^otionis duobus albis fuerit res noua

4° ratio similes. quarto ex p^o p^oitione numerorum unitatis relatio si q^uo haec relatio est modus realis in quantum ex his unitatibus numeri inheret n^o enim est natura^lis ratio cur in una sit et n^o in alia est in oib^u simul est n^o potest q^uo una accidens modo vel re diuersum n^o potest

5° in diuersis partibus. Sto qui credat unum album in Europa acquirere aliquid reale q^uo in India fit aliud album p^o p^outione arguere et ulteriori ista^lia conclusionis

Not 1°. nota primo quando relatio d^o ratione tunc a facto distingui seipsum n^o est relatio nihil est reale sed cum adito se: nihil est re distincta a facto sine est quidem aliquid reale in se ita tunc ut illud reale ita sit cum facto quo ad rem et aliud quo ad rationem

Not 2°. nota esto relatem eam suam entitatem acceptam nihil est nisi forma absolutam n^o tunc absolute simpliciter sed ut respectiue se habeantem ad aliquem terminum quem conueniat v.g. similitudine n^o est aliud quam albedinem respecti

Quodo relatio distinguitur a fundito? 116

cientem aliam abbedine finitio raris dices hoc modo
 relatio nihil aliud erit quam denominatio ab opposito
 termino coexistente termino priori v.g. finitio
 nihil erit aliud quam unum abba denominari ab alio
 abbo extra se eo modo quod raris & uisa quod uiso & e
 in oculo terminata fuit p illa raris uisam etiam
 nihil ponat in re uisa & negando sequelam quod res al
 ba & finitio alteri propter formam sibi intrinsecam qua
 long illa forma intrinseca sit se ut altera forma finitio
 unice differunt denominatione relatiua a denominatione
 extrinseca quod hanc n' dicitur a forma quod e in re illa
 autem finitio ab aliquo quod est intra rem quamuis
 illud aliqd respiciat aliquo termino extrinseco.
 Nota 2da finitio relatiua forma tm differat
 hinc a forma absoluta ita inhaerentia huius relatiua
 tantu ratione differt ab inhaerentia forma absoluta. nota
 4ta n' e' necesse ut oia quod dita intz se realit' aut mo
 dality distinguitur sed sufficere ut interueniat distinctio raris
 cu' fundito in re ut uidere e' in actione et passione
 nota ultimo dicitur e' in relatiua primo e' ipsa entitas
 2da denominatione entitas semper manet denominatione uero
 et abesse raris e' quod ut entitas denominet requirit con
 ditionem sine qua non pot' denominare et haec conditio e'
 ut existat correlatiua relatiua. ob. primo relatiua pot'
 separari a fundito funditu autem n' pot' separari a re
 latione quod distinguunt modalitas & 2do antecedens pot'
 separari etu entitatem relatiua a fundito negat etu
 denominatione concedit sed dices ubicumq' e' entitas ibi
 entitas pot' denominare quod si n' separaty etu entitatem
 n' separabilis etu denominationem & 2do antecedens
 si entitas n' spectat ab aliqua correlatiua ad hoc ut

ob.

qz.

Nota 3da

Nota 4ta

Nota 5ta

ob. 2da

qz

qz

q. 1. 4. 7. quodo relas distinguit a fundto.

Ob 2.

possit nominare concedit si vero denderat negat
concordis autem hic e existenti correlativi. ob 2.
quidqd aliy se sit quam ante et se aliy habere p
novam entitalem fice p novu motu aut rem sed res
relata aliy se sit quam in eel absoluta qd p novu
motu aut rem pbat. N qa n pt capi quomodo aliqd
aliy e quasi novit se habeat seipso immutato qd et
se aliy habere p aliqd novu pbat in ponamus ali
quod aliu quod nulli sit simile fiat dende aliud aliu
illud prius aliu iam aliy se sit quam ante nam est
simile in ante n eel p d. 1. 1. 1. N est enim vera si
res aliy se sit eon entitalem falsa si tu aliy se sit
eon in nominatione relativa autem manent immuta
ta eon entitalem tantum mutaty in nominatione ad
ptem N p bene posse capi rem eon entitalem
manere immutata e tu propter advenitatem eon
fug terminu acquirere novay in nominatione, exem
claru e p hoc declarando istud ponamus primo eel solis e
nullu aliu eon ponamus creari aerem deo sol movet
immutatus eon puz entitalem e tu iam illuminat e tar
minat illuminans in ante n illuminaret sic entitas absolu
ta quam primu puz terminus constat e respicit termi
nu diuys respectiva ipsa tu n acquit novay entitalem.

Ob. ulti.

Ob. ulti: Q: ultimo qa alias n eel sufficiens ratio negandi relas
e in deo qa ad relas n plus requit quam ut rei abs.
luta respondeat terminus aliqd sed deo creati. N re
pondere terminu aliqd videlicet creatura qd p negat
n e sufficientem ratione hae enim est ratio qa des
in nominatione divina intrinse e eel eel eel altem
sed dicitur relative n eel eel eel altem requere
enim existentia correlativi creati dicitur habere ter
minu eel eel altem quod repugnat creaturae.

Re

Q. 1. A. 5. Ut terminus debeat esse distinctus a facto.

ad imaginem vero quod est relatio transcendentalis quia non refertur pure ut ad terminum sed ut exercens aliquid quod officium circa illud nimirum ut representet.

Sol. Dicendum terminum esse ad statum necessitatis relationis ordinatis ut nec per Dei potentiam conservari possit relatio instructo termino quia Deus illa quae essentialiter requirunt ad aliquid non potest destruere nisi rem simul destruat ut ergo sit distinctio relationis extrinsece terminus ad terminum non potest Deus sublata termino relatione conservari.

Ant. Solus
Ut terminus debeat esse distinctus
a facto.

Sol. 10. Dicendum primo in locis d. 47. ff. n. 3. terminum debere distinguere a facto in realitate vel modaliter quod probatur quia idem ad seipsum relatione ordinatis referri non potest sed nisi terminus a facto ex natura rei distingueretur idem realiter relatus ad se referretur ergo probatur minor quia in rebus sit idem re in facto si etiam terminus vel idem in facto idem referretur ad seipsum probatur etiam quia relatio realis est ante omnes intellectus in ea quae sunt diversa ante omnes intellectus ergo etiam terminus et factus sunt esse diversa ante eandem omnes intellectus ergo relatio non est eiusdem ad seipsum. Dicendum 20. quod in similitudine relationum requiri diversas distinctiones in re et in intellectu. Pater realiter distinguitur a facto quod est in Filio in re et in intellectu modo ad rem modificatam non requirit realem esse separatam distinctionem. Dicendum 30. quod in similitudine quae distinguitur ut partes totius et in re et in intellectu ea quae differunt in re et in intellectu in re et in intellectu ut partes totius ad se referuntur terminus distinguantur tanquam res separate probatur quia duae partes lineae possunt ad se mutuo referri relatione aequae.

Sol. 20. Similitudine relationum requiri diversas distinctiones in re et in intellectu. Pater realiter distinguitur a facto quod est in Filio in re et in intellectu modo ad rem modificatam non requirit realem esse separatam distinctionem. Dicendum 30. quod in similitudine quae distinguitur ut partes totius et in re et in intellectu ea quae differunt in re et in intellectu in re et in intellectu ut partes totius ad se referuntur terminus distinguantur tanquam res separate probatur quia duae partes lineae possunt ad se mutuo referri relatione aequae.

Sol. 30. quae distinguitur ut partes totius et in re et in intellectu ea quae differunt in re et in intellectu in re et in intellectu ut partes totius ad se referuntur terminus distinguantur tanquam res separate probatur quia duae partes lineae possunt ad se mutuo referri relatione aequae.

A. 6. V. fortis terminus relatis fit opposita relatio. 118.

litatis tota linea ad quamvis partem relatione inaequa-
litatis

Aut. Tunc.

Utrum fortis terminus relationis fit op.

posita relatio an uero fit ali.

qd absolutum.

Terminus duo pt signare, primo denominatione ex terminus duo
signat 70
binferas rei, ab eo quod aliqd aliud tendat in
ipsam rem sic color & terminus uisionis qd uisio
20
a se in oculo tendit in colorem. secundo formam seu
perfectioem illam pp quam aliqd in illam rem tendit ta-
lis perfectio in se uisa e color pp hunc enim uisio
tendit in rem huc loquuntur & termino 2do modo ad
quod i qd uisio pp quam relatum tendit in eo.
relatum fit relatum fit an absoluta.

Dicendum primo in loare d 47 § 16 N. 6. in rela-
tionibus n mutuis terminus relationis in opposito
extremo e perfectioe ad entitate absoluta n relati-
onem & se loquendo pbat relationes terminant ad ali-
quid reale sed in relationibus n mutuis nulla rela-
tio realis in opposito termino relationi respondet
alio eel relatio mutua qd tantu erit aliqd abso-
luta pbat N qa relatioe referunt ante op tem il-
lud qd ad aliqd reale dixi p se loquendo qa p
auddens pt fieri in relationibus n mutuis ut termi-
nus oppositus relationi reali, fit relatio ad aliqd
aliud si enim cognoscat relatione patris ad fili-
u mea cognitioe habebit relq ad hanc relq patris
Et ita terminus relationis erit relatio sed n t. re-
ferat ad meam cognoscat sed ad filium dicendum 2do
cu loare ibiqd obiqd relatione mutua p se

Em p
pbat

Em 30

q. 1. A. 6. Vi: fortis terminus relatus sit opposita

ph. loquendo terminari ad aliq. absolutu pbat. primo
in relis: n. mutuis oppositis terminis absolutis
q. dicitur in mutuis pbat. consequentia q. si p. p. p.
sicut correlatio oppositi termini ad hunc t. rela-
tio alterius extremi posset referri ad oppositi-
fili terminu q. q. d. impeditur aliquo ex t. t. t.
referri ad relatum t. n. impedit terminare op-
posita relatione ut patet in Deo q. est n. t. t. t.
relationem ad creaturas: t. terminat rel. creatu-
raru ad se pbat. r. d. ex positione termini status
resultat relatio sed relatio n. resultat ex positione rela-
tionis q. relatio non e terminus pbat. in illud ex
cuius positione aliqd. resultat e prius naa illo qui
resultat sed relatio n. e prior naa opposita relatio-
ne relationes enim sunt simul q. n. v. r. relatio

ph. 2°

p. 3.

fortis ex positione relationis pbat. q. d. in terminat
relatione opposita quoniam fundat relatione p. p. p. ad al-
teru sed absolutu fundat rel. q. d. terminabit oppo-
sitam pbat. n. r. eadem albedo facit ut hic murus
albus referat ad alium muru albu a. ut aliter ille
iteru referat ad hunc dixi p. se loquendo q. d. relatio
pt aliquando ee fundata noua relationis ut patet
ditas pt ee fundata p. p. p. nam duo patres sunt
similes in paternitate ee in hoc capite terminus rela-
tionis erit relatio si: paternitas. Ob. quodlibet
correlatiu fortis terminat ad suu correlatiu q. d.
correlatio erit terminus relationis pbat. antecedens
q. d. correlatiua sunt simul naa cognitione o. p. p. p.
nisi relatio fortis terminet ad correlatiu n. erunt
simul naa v. p. p. q. d. pbat. sequela minoris
prius t. naa q. d. duo quada ita se t. t. ut unu
et simul naa in tertio quada et alteru sit naa post
idem tertiu tunc unu illoru duoru e prius altero

Ob.

relatio an vero sit aliqd absolutum. 119.

sed ita se res haberet in opposito qd pbat m. si paternitas refert ad filium ut hic ho genitus ab alio tunc paternitas e simul naa in hoc hoie genito posito n termino statim e relatio sed hic ho genitus e ante filiationem qd et paternitas erit ante filiationem pbat m. d. cogne et ofine qd relatio pfecte cognos. sicut cognito termino et pfecte ofinitate posito termino in ofine qd prius cognoscebat et ofinitate relatio quam eius opposita correlatio consequent n' sunt simul cogne et ofine rdo qd si relatio ppendet a cogne termini absoluti oportebit cognoscere naa absolutam quod maxime pcedit d' relationibus n' mutuis cognoscentibus ergo erit naa divina ut cognoscantur res creature ad creatores qd regardo antecedens ad ptem qd regardo sequens ministris ad ptem m. qd primo d' naa regardo m. ad ptem negaty sequela sc. patrem ut patrem et simul naa in suo termino qd hic ho genitus paternitas eim e quiddam posterius naa hoc hoie genito naa resultat ad hoie genitus et sic filiatio in etiam naa sit posterior hoc hoie genito bene conipi qd quomodo duae reses sint simul naa nam in hic ho genitus sit fundamentu filiationis et terminu paternitatis aequo utro erit causa paternitatis et filiationis ubi dicitur nota relativa n' diu simul naa qd a se mutuo d' pendent sed qd se simul comitant ad ptem in quo ad cogne et ofinitione qd rdo consequat relatiua non sunt simul cogne si relationem fortit et immediate et tm rdo se cognoscere velimur conedit si autem reses velimur conipere n' ad modu terminu sed etiam ad id quod terminu comitant nimiru ad reses opposita negaty et qd cogne illu e etiam d' ofine nam unumquodq

R

Het:

Q. A. 1. De speciebus relationis.

Ant: primus.

De speciebus relationis.

Dividit summum genus reles qd talis primo in rela-
 tiva aequalitatis et digniparantia + qly fori: sicut in h.
 talis: c. 12. sicut in relatione mutua et in mutua rela-
 tio mutua e quando utrunq; extremu fit mutua et
 latione ut pater et filius n mutua e quando alteru tantu
 extremu fit reles ut creatura fit reles ad deum sed
 Deus n ad creatura item fori fit relem ad seibile
 seibile n ad fori. qd dividit etia fundata diversa na
 alia reles fundant in unitate et numero alia in ac-
 tione et passione alia in mensura. s met. c. 15 quo
 ad primu membru q unitate nil aliud hic illegit
 quam ut illa q ad sese referunt quodammodo fins
 unu etia id quod ad se referunt sic duae aquae
 ut quantitates duae similes albedines duo hores ad
 se referunt qa prima conveniunt in eadem extensio-
 ne etia in eadem equalitate q in substantia eius dem spei
 q numeru autem illegit diffeus a dicta unitate et
 tunc fit quando relativa quaedam ad se referunt qua-
 litas important diversitatem sic referunt ad se duo
 dissimilia ino in aqua duae substantiae diversae spei quo
 ad eoru membru q actione et passione illegit oes
 causalitates puenientes a causa reati existente et
 tendentes ad existentia effectus quare n tantu dur
 ptinent reles actionis et passionis ppie dicte sed
 etia materia et forma substantialis et accidenta-
 lis. Relativum vero duae fundaty in actione et
 passione qdam fundaty in actione et passione quae
 alia e ne calefactio et quod calefit qdam in

divisio. 1.

divisio 2a.
mutua qd.
non mutua qd.

divisio 3a.

9.3. 2. de proprietatib. relatis.

actione et passione qm potentia e ut calefacti
 un e calefactibile qdam in actione et passio-
 ne pterita et pterititas et filiatio qm in fa-
 lisa ut calefacturum ad calefactum quo ad qm
 membru unitu hic mensura p sepe transcendenti
 quem fit res tanqua ad oba seu ut visus ad visibile
 sua ad scibile illius ad intelligibile vel quem fit tanqua
 ad terminu ut potentia videndi ad visu aliu existentem
 esty adeo relatio transcendens ad oba et aliu pntu
 huius relis. 3y membri qz auty hic sequit propterea
 mensura qz ita illu mensurat quasi res q fit illu et
 pny et coaptat ad vel termino et quoddammodo ut
 pcurabilis qz inty ois autem sunt autem ois relis
 huius generis n mutus qz quamvis habitus et potens
 referant ad oba et alius tñ ipsa oba et alius n se
 grediunt ad potencias et habitus p aliquam relationem
 scibile ad scibile q visibile ad visibile eius relis est
 qz non pferunt primo sem cir impunt in ordine ad ali-
 ud sed in ordine ad se scibile enim fait ut res ut se
 sciri possit et ut aliud terminet n ut ab alio termi-
 net.

Not. 2us.
 De proprietatibus relationis.

Proprietates relationis bene expliat Fox: c 1 de
 21-3. q prima e relatio cui ad convenientiam e da e p
 mul naa tenia de relatu ee eius naa ut quum
 novit novet etiam eius correlativu sed quum hic
 pt quomodo fatis dual aliquas relationes significat
 magis et minus lig. quomodo duo similia hant simi-
 liara. Nota ex Boetio d 48 p 18 h 3. et Fox.
 5 meta. c 15 q 5. 2 magis et minus quod reperit
 in relatisq impugnat dui magis et minus nam hoc
 augmentu relationis n fit propter aut pnone non

Q. 1. 1. Quid sit qualitas et quale.

e. incipit ^{enim} *spiritus* qualitas & quale, et quale & quali
 fore, respondet Boetius apud Tolent. hoc est *spiritus*
 tm nihil ante obstat quo minus in *spiritus* uno *sp*
 niamus pateru tanqua & notius nobis et hoc item &
 alteru tanqua & notius nata quale enim in et con
 cretu et magis compositu. nobis notius & qualitas aut
 utpote abstracta et simplicior notior & adu naq, unde
 postquam *philos* *sp* finit qualitate & quale quod na
 bis et notius *sp* finit unde quale & qualitate tan
 quam & radium et eaq, qualis & notior et naa &
 200 n. *sp* alferdu unu *sp* finit & aliud in diver
 genere eaq, nam qualitas *sp* finit & quale tanquam
 & effectu forte ut notat *sc*aret & si q. effectu to
 malis efficiu a qualitate quale autem *sp* finit & qua
 litate tanqua & causa forte. Ob. eto etiam &
 alia *sp* *sp*ta accidentalia dicimus quales nam *sp*ta
 huius quale contingat & *sp*ta & in *sp*ta dicimus
 quales simpliciter negat dicimus quales in addito con
 cedat nam & quantitatem *sp*ta & quantum quale &
 ubi, *sp*ta, duratione & qualitate se habens id est
 existens in hoc loco, *sp*ta, tempore, in tali veste &
 qualitate autem *sp*ta tantu & quale et nihil q.
 terrea, sed quoniam fortasse huius obscura videri
 possent alia explicatio nobis ingenda et ut *sp*ta me
 lina *sp*ta. dicunt igitur quibus nonnulli *sp*ta qualitate
 et ut sit evidens consequens forma sed contra hos &
 da figura q. et *sp*ta qualitate *sp*ta materia dicunt eto
 alij qualitate et modu *sp*ta et terminantem *sp*ta
 huius eius ad peculiare et accidentale sed querit
 quid illgat & ista *sp*ta si n. auipiat ut vestu
 sonant etiam conveniet alij *sp*ta nam et *sp*ta

alia quali
 tate q.

quid sit qualitas et quale.

sitas & modus determinans substantiae capacitatem ad
 & accidentale si autem accipitur ut opponitur alijs
 & dicitur quod illud sit quo ab ipsa dem distinguatur
 placet ergo sententia eorum quae apud Suarez dicunt hanc
 loem ratione nup posse a nobis explicari essentialiter
 sed utrumque & distinctione posse declarari dicendo quod
 hitatem (ei accidens absolute quod est quantitate
 substantiae non se inest in ea suo quieto est & facto
 nam & hoc quod est accidens excludit substantiam &
 hoc quod absolute retio & hoc quod est quantita-
 tem ipsa qualitas & hoc quod inest quieto actio est passio
 sio & hoc quod secundum se excludunt ubi situs, quod
 habere quod haec accidentia aut conveniunt rebus
 extrinsecis adiacentis ut vestis et habitus aut ut facti
 ictu & in alio s.g. loco aut situ ut ubi vel otan-
 tio aut in tempore ut duratio seu quando.

hoc quod
 hitatis
 Explicatio
 finis.

Art. 2us.
 Utrum quatuor species qualitatis
 inter se sint distinctae.

Dicitur in Aristotele qualitates in habitu et dispositione
 naturalis, potentias et in potentia, potibiles qualitates
 et passione, forma et figura. explicatur ut illi has triplices
 species et distinctas primo essentialiter et realiter sunt homo
 et brutus, eto tantum accidentaliter sunt homo albus et niger
 et homo, eto sunt idem homo qui iam est albus postea niger
 eto iterum est realiter illi essentialiter distinguuntur primo
 eto res ita ut nulla res est sub una hanc per se
 ponatur eto rem et natus sub alia hanc per se eto
 ita ut una et eadem qualitas eto rem ponatur in di-
 versis rebus et diversis fontibus et possant in una

Dicitur quod
 hitatis
 aliam dicitur
 et placet.

2. 2 A. 2. Ut. 4. spes qualitatis int se sint distae
 eademque qualitate reperiri ut calor parat in
 prima spe quatenus e facile mobilis in qua quatenus
 e passio afficiens futu. Quoniam primo contra factu
 apud Suarez has spes n' tm accidentalis seu moris
 q' d'oz accidentalis int se distinguunt et eis factu
 ea apud Suarez et Echio hic pbat primo q' p'ue.
 cas represente vocat genera dicit enim aliter gen'z
 tertiu' gen'z qualitatis rdo q' si spes h'at n' m' d'oz
 cont' essentielles distas nulla nobis dista huius p'ob'z
 nota erunt p' quas sumus gen'z qualitatis dimen
 ny cam tm p'ates tractet p'ob'z ut cognoscant p'ere
 gen'z et spem essentialis dicitur rdo in corp'z
 hic et Suarezio p'ob'z h'at has quatuor spes n'
 h' se etiam r'unt rem e' mixtas adeoz nulla
 p'ob'z q' e' in una h'arum quatuor p'ere e' in
 alia materialis et p'm rem p'bat quando e' d'oz
 alij sunt diverse totae spes sunt realis diverse
 sed h'arum p'ere e' d'oz realis sunt diverse q' p'
 bat m. ostendendo e' d'oz singularum p'ere m'
 p'endo q' a secunda spe e' d'oz qualitatis q' p'ere
 sunt in nati potentia est ut sint qualitatis q'
 p' se primo datae sunt a nati ut sint p'ima p'm
 cipis agendi ita ut in hunc finem p'rimario ordinem
 q' qualitatis ut indicit genus p'ob'z reliqua p'ere
 loco distae primo q' p'ere h'ab'z au' p'ere et
 in fusi q' n' sunt primo dati a nati ut sint p'ime
 p'ia p'rimario agendi sed sunt qualitatis p'ere d'oz
 potentis ut eas inveniunt et faciunt ad efficendas
 opes rdo spes p'ere h'ab'z vel illigibiles q' e' p'ere

Sm 10.

post.

Sm 20.

U: 4. p[er] quattuor m[od]os se sunt distincte. 123.

n[on] dant s[ed] p[ri]mo p[ri]ncipaliter operandi sed sunt t[er]m[in]i
instructa p[ri]mo facultatis sive potentie agendi sive
p[ri]mo qualitates ut calor frigus q[ui]a p[ri]mo sunt
ut conservant s[ed] in s[er]vando conservando s[ed] unio-
nem formae in materia et licet possint esse instructa a-
gendi t[er]m[in]i hoc nunq[ui]d t[er]m[in]i edarum et concomitant[ur] se
ut t[er]m[in]i oba s[ed] sunt ut calor formae q[ui]a haec t[er]m[in]i r[ati]o-
nis efficiunt p[er] intentionales p[ri]ncipalis autem p[er] a-
ficiunt s[ed] t[er]m[in]i se. Sto gravitas et levitas q[ui]a
p[ri]ncipalis sunt ut res convenient[ur] se habeat in s[er]v-
o edarum autem ut s[ed] instructa motus sursam
et deorsum. Bivis t[er]m[in]i ubi manet potentia passiva re-
cipiendi actione aliqua vel forma p[er] nos suppo-
nere in seare nullas dari qualitates q[ui] p[ri]mo or-
dinatae s[ed] ad recipiendam accidentalem actione
et forma sufficiunt enim quod edarum s[ed] ordinatae
ad hanc receptionem nam potentia recipiendi actio-
nis substantialis edarum ordinatae et ad recipiendam
formam accidentalem reliqua autem accidentia s[ed]
p[ri]mo ad p[er]fectione s[ed] edarum ad receptione
actionis alius accidentalis unde durities et
mollities n[on] p[er]tinent ad hanc p[er] q[ui]a n[on] sunt p[ri]m-
o datae a natura ut recipiant actione. quo ad p[ri]m-
am p[er]m[itt]it la ponunt in habitu et dispositione q[ui]
sunt qualitates supradite naturalis potentis ut eas dispo-
sant, facultent vel determinent ad suos actus et oba
easdemne alius qualitas ponit loco generis reliqua
loco differe nam quod q[ui] supradite potentis excludit
eda p[er] se: potentia radis in q[ui] ut eos disponat

do.
p[er]

Q. 142. Ut species qualitas inter se sint distincta.

facilitent actum excludunt, tertia et quarta species
qualitativa nulla harum sit primo hoc plerumque
minus determinandi potentiam naturalem ad actum
vel obiectum ex qua ordine colligitur quomodo sit illud
hoc quod habitus est dispositio bene vel male
capere disponere vel afficere subiectum nam primo non
illud est id est bonitate vel malitia morali quam
his enim habitus morales huc pertinent in alie
qualitates hie etiam comprehenduntur quoniam sunt sub
bonitatem moralem vel malitiam rei non illud est
convenienti vel inconvenienti dispositione specta
do nam rei ita ut illud dicatur bene afficere
quod quasi innaturale est subiecto illud male quod
est per naturam subiecti sed ratio illud est bona vel
mala dispositione in ordine ad operandum ubi
habitus erroris sunt ut aliquis facit male operatur
contra seipsum sua autem ut aliquis bene operatur.

Ob. 10

si

Obiectum autem per philosophum c. 7. ponit in hac specie sanitatem
et pulchritudinem sed hae qualitates non sunt operatives
sed sunt analogice vocare sanitatem et pulchritu
dinem habitus est dispositio et per se has qualitates est
est potius aggregatione quam unam qualitate
quo ad rationem ponunt in passione et patibili qualitate
se qualitates quae per se primo ita afficiunt subiectum ut non
sunt prima principia operum et sic exclusivis potentia
naturalis nec primo ratio sunt super addita potentia ut eas
dominant ad actum et obiectum et sic excludunt habitus et dis
positiones nec consequuntur terminationem quantitatis et sic
excludunt formam et figuram quo ad quartam partem in ea
ponunt qualitates quae oriuntur ex terminatione quanti

A. 3. Ut divisio in has spes sit sufficientis. 124.

habet ac inde excluduntur qualitates tunc priorum
peru nullae n. sunt modi resultantes ex eo quod qua-
litas terminatur atq; ex his patet istas spes. scilicet realit
distinctas: cum nulla qualitas in duab. spet reperitur
16. Artes ponit quasdam qualitates in prima spe et etiam
sunt in alijs speciebus qd hae qualitates n. sunt improprie tunc et
probatur antecedens qd calor et frigus ponuntur in prima spe
et in etiam ponantur in 2a et in 3a et sic de alijs n. et
patet n. ideo exposuisse in prima spe qualitates quod sunt
vera qualitates prima spei sed potest ut dicitur et patet
etiam qd eadem exempla qd qualitates prima spei sunt fuisse
vel diffinitive indites. Art: 2ius

80. 20.

27.

Ut divisio in has spes sit sufficientis.

Coniungit varijs probationibus ex simplicibus et d.
Thoma affert Soares et Coses hae videtur optimas et
colligitur ex precedenti lanti: et habet apud eosdem or-
em in qualitate aut advenit fuisse qd se primo ratione
optis, vel ratione sui et factis id est ut se primo
ordinetur ad ornamentum substantiae si primo aut advenit
tanquam principium proprium agendi, aut tanquam ali-
qd supradictum principium proprio agendi ut illud inest
determinatus ad aliquid vel obla vel n. igitur optis seu
terminus ut visio si e. principium proprium agendi con-
stituit edq; spem si sequitur huius principii constituit
prima, si etiam aut advenit substantiae tanquam aliqd
resultans exterminatione quantitatis et sic constituitur
by figura et forma q. multum differunt a tertia spe
nam forma et figura n. habent entitatem realit
distinctam a quantitate sed tunc modalit. tertia
vero spes sit propria entitatem realit distinctam

21 A3 Ut: divisio in has spes sit sufficiens

aut advenit aliunde qua ex resultatione qualitatis
nec tm est propriu q se primo agendi et sic

Ob.

et tertia spes q hnt hoc propriu ut sit formis,
corporeans, vel exornans. Ob. acty imae

les quales sunt ira gaudium misericordia q sunt termini
potentiaru et habituu in nulla haru quatuor specu

R.

toni qo ha spes n' erunt sufficiens: q illas actus ha
terminos ee in prima spe qualitatis qd sup addit per

tertijs illas actuando et determinando et etiam qd
disponunt ad habitus agendos nec obstat quod actus

passiones aia in tertia spe collocat ut ira gaudium
sunt acty immanentes aut quod sint termini partu

actionu non ee terminu actionis id ee ee effectu
actionis n' e essentialis ratio tertiae spei nec adaequa

ta ee actus ear n' ponit in tertia spe ut sunt actus
immanentes sed ut signant illas corporis alteratione

q ad has actus seqt v.g. iraz quatenus e qdaz corp
ris conturbatio perceptibilis tom sensu quatenus videtur

Ob. 2o

in iratis item gaudium quatenus e serenitas qua
corporis. Ob. 2do spes intentionales quasi illae n'
sunt in aliqua spe q ee in prima sunt enim primo

R.

ordinata ad determinanda potentiam naturae vigo ad hunc
finem sup addita in auty sint replices spes intentio

nales illudales et sensum directy sequenti articulo
utru p'lineant ad habitus vel dispositio. Ob. 3o

Ob. 3o

desp'itate et raritate lenitate et appetitate q p'line
re ad aliqua haru specu q opponendo huc ee quattu

R.

les appetitate et lenitate videtur p'line ad quantaz
specu et consistere tm in figura quadaz q confurgit
ex certa partiu positione nec obstat actus hic regit

A. A. V. singula hanc speciem paria inter se differant. 125.

icis appetitibus et lenitate a qualitate requirit enim
tas n' simplicitate quatenus sunt aliq' conuergens ex par.
tibus positione sed quatenus tm d'p' signant ipsa pos.
tione sed d'p'itate et raritate nihil hic finiri
pt itaq' eam reseruamus in phiz.

Ant: Atus.

tm singula hanc speciem paria inter se
differant.

Nota primo habitus ut hic sumit e qualitas sup. ^{Not. 1o}
addita potentie naati q se primo instituta ut in ^{habitus qd.}
ue et terminet potentiam ad suos actus vel oba
q fit difficulte mobilis. dispositio vero e qualitas sup. ^{dispositio qd.}
addita potentie naati q se primo instituta ut inuict
es terminet potentiam ad suos actus vel oba q fit
facile mobilis. Nota Edo est uarij uarij exphret ^{Not 2o}
qd fit facile ei difficulte mobile, commode tm expli.
cari a Corpib' q dicunt illa qualitas difficulte ex ^{qualitas diff.}
sua naa abijci pt q tm d'p'ndet in fieri ab effi. ^{fieri ab effi. qd.}
uente non in conseruari, ut e v.g. habitus serice in
habitus q ut p'duunt requit opte pt tm manere c'p'rate
exple item d'p' spes impropria illib' et sequi intentionem
exple cori des antes fere uiuantes habituales et des
qualitates utlib' in corpore et animo ex frequetatione
actum sine sint reni'oe sine intake qa hac oia c'p'rate
causa p'duente adhuc durat. illa qualitas difficulte
ex sua naa abijci pt q d'p'ndet ab efficiente in fieri
ei conseruari ut est spes intentionalis q imprimi
culo a morte na ut maneat in oculo et a monte
conseruari ite des spes intentionales sequi ex ter.

44.

Ue singula harum specierum paria inter se differant
 notu est sensus corpis item actus et di habitum fem
 mini cognitionu appetitionu et etu cogit quadi
 tates pducta in medio a maxime succino tempera
 ne influxus celestes qd hanc exstante causa pda
 ente cessant ee his suppositis dicendi est quod ad
 primas sem in corpibz et eorum habitu et di
 positione essentialiter differre pbat qd p habilit coll
 gimus ea differre spe qd sunt diffraz ita oppo
 sitas ut nunquam possint concurrere sed habitus et
 dispositio tunc tales diffraz videlicet facile et diffi
 culter posse abijci qd dicendi est quod genus immen
 atu harum duarum specierum ee dispositione put lau
 tiori figurate diffi dicitur ee qualitas sup addita
 potentia naturali qd se primo instituta ut invel
 deturmet potentia ad actus vel oba sua et ut
 abstrahit a facile et diffiulty abijci potet hoc
 consp qd hic gradus prime contrahit a dictis du
 bus diffraz contrariu sentiunt et hinc et lausanse
 hic dicentes habitu et dispositione tantu accidit
 talit differre eandem sem ut impetba et remi
 ssa ee dispositionem ut pfecta et intera ee ha
 bitu v.g. primu gradu scia ee dispositione quia
 qd gradus ante pccere habitu et p hinc ee affectu
 primo pater hoc copile asserens habitu et di
 positione ee una sem ee dispositione pualati
 fieri habitu omqz habitu ee dispositione non con
 tra dispositione ee habitu qd dispositio ee tantu
 quodam mixtus habitus n habitus ipse si qd habitus

En
 differre har
 ab ee dispo
 sitione

En 2o

qdy
 contrario
 pater

dispositio qd

VE: si quæla hanc speciem paria nō se differant. 126.

Et dispositio non differat se reali cum una reali sit
aliis quia hæc habitus et dispositio distinguit
per facile et difficultate moveri sed una et eadem res
per facile et difficultate moveri a subto ut calor faci-
le moveri ab aqua difficultate ab igne. Et ad primam
habitum et dispositionem dici unam speciem quia faciunt
unam speciem subalterna scilicet dispositiones non autem quod
nō sint etiam ipsæ species sicut si invenirentur hæc et
dentur. facere una species aliter invenirentur species subalter-
nam superioris hæc et dentur et ad eam species
nō velle dispositiones fieri habitus sed tamen quasi ha-
bitus eo quod aliquando per aliquam causam per accidens
advenientem fiat difficultate mobilis a subto ut in
dices etiam hoc falsum esse videlicet dispositionem fieri
etiam quasi habitus eam nostram explicationem et prin-
cipium de adnatis hæc et probat sequela quia dispositio etiam
nos nunquam potest esse difficultate mobilis. semper enim
cessat cessante causa ponente et nō fieri quasi ha-
bitus quo ad omnia sed quo ad aliquid tamen quod est in
habitibus nimirum in quo ad hoc quod habitus ordinariis
dicitur sit in subto respicitur quod factus tamen longitudo
temporis et dependentia in fieri et conservari ad
illius autem quod habitus et dispositio ab actu nō
contra potest dicitur illi primo quod omnis habitus
sit dispositio si dispositio sumatur generice, nō autem
omnis dispositio sit habitus et hoc quod omnis habitus
sit dispositio quod ad hoc quod includat eam
dispositionis durationem, in subto nō autem dis-

ad in.

quædam.

et.

et.

At. Ut siquela haru specu paria int se differat.

positio includat oem habitus durationem ad
sentin se facile et difficulte mobile n ce distans ha
bitus et dispos nisi in addito minimu facile ex par
naa mobile et difficulte ex sua naa mobile, exm.
pla autem caloris sual posita ut supra diximus n con
qua exempla priore qualitatis sed ut exempla ali
ena qm explicaret naa se qualitatis. ob 2do multa
alia, accidentia sunt difficulte vel facile mobilia et
ta n sunt qualitates /a spei quantitas enim n pt
moveri a subo item calor ignis se non itaq quod
uis mobile sed illud tm quod e in qualitate p se
primo instituta ad agendu. quod ad 2da pen d.

Ob. 2o

Quo 2o

videtur e potentiam et impotentiam n differre reali
et essentiali se sic loquar et conas i.e. quod vel em
in potentia sunt p privatione potie et sic n e
qualitas ut n fit ens vel 2do p positiva debili
tate ad agendu sive p potentia valde remissa
eo modo quo habitudo currendi in pueris e debilis
quam in viro et nec sic sunt diversa qa e ea
dem potentia q put aliunde inuach magis vel mi
nus e appetita ad suos actus vel 2do sunt
p impotentia ad actus alterius potie sunt potia
videndi e in potia ad audiendu et sic e item
negatio q essentiali comitat potia videndi unde
patet hanc 2da pen nihil aliud ee quam potia
tiam p se primo instituta ut sit primi prin
cipia agendi pueri vero in hac spe potia vide
di flendi et similes q emanant ex essentia 2da

Ob.

2da. ob. ut 2o aliter sicut mentio impotentie

Ux si aqula horu specu paria nty se differant. 127.

solituz p exemplo duritiem et molliuz si ut
illge penus naq potire adhuc debilis si remusq
tam poni in huc spe. Quo ad sentiam spem
dicendum patibilem qualitatem et passionem
seati spe et sentiali n distingui et esse qua
talem huius spei dfiniri qd sit qualitas p
se primo instituta ad ornamentu subiecti nec
resaltant ad reminatione quantitatis pbat
ex fole hic qa diut quod differant et in bre
uiorem aut longiorem pmanentiam unde fit
paragru quando longior aut breuior pmanentia
reperit in qualitate eiusde spei tunc signu e
quod tm faciat infra accidentales in ea se in
qua reperit sed pmanentia longior aut breuior
reperit in qualitate eiusdem spei qd pbat m.
da huc pmanentia reperit in rubore qd est
generalis dim durat, tado auty onit ex ueremadria
fio transfit ad rubor natis et subitus est eiusden
spei ad huc ueris ex solis q eiusdem spei illa tu
breuior huc pmanentior ad hanc spei reuocia / a qua
litate et ia illas consequuntur si tu ad confirmatione
contingit rei pntant ut grauitas leuitas q di
us prius quod longior pmanentia et breuior
facit diuiales spes in habitu et dispositione et
hic n' qd qa hic reperit in qualitate eiusde
spei ibi autem n' reperit ut supra uidimus di
res eto cur huc spes d' patibilis qualitas et
passio quomodo item mouere sensu aut ex motu
uicini cu n' oes qualitates q in hac spe ponunt
efficiant passione sensum ut gratia charitas

Em 30.

obatio.

ob.

ob. 30.

A: V: ha p[ro]prietates sint esse assignatae 128.

rationales saltem h[ab]ent aliquas similes in istis sunt enim qualitates in a[er]e sicut qualitates sensibiles in corpore. ob id hic dicitur singula huius speciei motu vera sensu aut ex motu sensus accipi sicut illud similitudo refertur ad exempla Antis ibi allata non ad res qualitates. Quo ad formam et figuram dicendum in casu loquendi Toledo hoc non differre et hoc quod figura signet terminatione quantitatis forma autem idem sit quod pulchritudo ratio quia pulchritudo est aggregatio plurium qualitatum facta in aliqua proportione consequenter non est una qualitas Et differre tamen quo ad modum signandi quod ad rem ipsam consequenter non favore divergas realiter et essentialiter sicut probatur quia eadem res quatenus abstracte considerat a corpore physico et more magis cogitatur dicitur figura, eadem ut considerat in se et corpore reali differretur. nam de forma et finitudo autem sicut et qualitates resultas ex termino quantitatis comprehenditur, sed se res figuras manas triangulum circulum.

ob.
se
om. etc.

pulchritudo q.

Quaestio 1^a de p[ro]prietatibus qualitatibus

Tres maxime p[ro]prietates assignat quattuor Antes prima est habere contraria etiam suscipere magis et minus quia ut res etiam eas dicantur similes vel dissimiles.

Ant: unicus.

Utrum haec p[ro]prietates velle sit assignatae
Quidem primum recte etiam Antes concludere quod
libere habere contraria sed non in se probatur

om.

23. ff. Ut hae proprietates recte sint assignatae.

• Exempla quae calidus et frigidus sunt contrarii
qualitates item albedo et nigredo quibus etiam quae
quibus admodum illius voluntas et non habet contrari-
etiam vincendum etiam se assignari qualitates super
per se magis et minus sed non est nisi soli primus
patet in albo calido et etiam quae figura ut zangue
legit non intenduntur quia quae aliter etiam superius ma-
gis et minus per se enim et in se et remissio
Dubitatur hic utrum qualitates suscipiant magis et
minus in concreto tamen et etiam in abstracto et utrum
dicere possimus haec iustitia est magis iusti-
tia quia illa se posse nos se dicere in abstracto
tamen iustitiam et magis intensam illa iusti-
tia quae sic dicendo signamus aliquid habere plus
gradus entitatis qui non sunt et contra qualitates quae
tanta vel tanta intensio et contra etiam rei et
sunt calida: non posse nos in abstracto dicere qualitates
suscipere magis et minus etiam predicata essentialia
quae accidentia in abstracto imitantur modo signandi
substantia quae magis existendi per se substantia autem
ex eo quod per se dicitur non est magis vel minus
substantia et haec doctrina vera est quae dupliciter
potest illi qualitates suscipere magis et minus etiam
predicata essentialia se ut predicata essentialia per
dicuntur in abstracto ut haec iustitia est magis ius-
titia quia illa etiam ut predicantur in concreto haec
iustitia est magis iustitia quia illa sed ex parte
sensu vera et predicatio non primo quia in ius-
titia sit gradus opinionum aequaliter contrariis
et iustitiae non est quia per se contrarium

Omne

Dubium

Quaestio

• Alii sumunt
et magis et minus
10

20

Ue: haec similitudo sicut rebus a se separata

129.

qualitas dicitur dicitur de eo cui in tanquam
de subo iustitia autem n' e' futu iustitia sed
ipsa iustitia. Quod dicitur 2io, rebus ab ipse affe.
digni & proprie qualitas maxime propria ut r' d' ea
& se res dicantur similes vel dissimiles. huc con-
clusionem nota primo ex caretano hic quid proprie di-
cta similitudo e' improprie seu metaphonica proprie
similitudo dicta e' relatio convenientia inter duo
quae sunt supradicta futu e' q' quantum ad eius
fectionem implenda in e' d' e' operando impro-
prie dicta similitudo e' relatio convenientia inter duo
a quomodocumq' inter se eadem sunt sicut duo haec
r' d' huiusmodi duae quantitates r' d' extensione
nota e' d' ex Corpib' hic similitudo proprie dicta r' d'
ut posse considerari vel r' d' aliu vel r' d' ps.
tentiam n' e' q' neutre ut relatio haec e' similitudo
alio convenientia sed ut possit convenire nota 2io
dubium esse utrum similitudo consistat in gradu inten-
sionis an vero consistit in identitate specifica s' d'
in Corpib' hic est similitudo in gradu sit proprie
dicta similitudo in Antz' illius similitudo q' consistit
in identitate eiusdem speciei probat q' d' illius simi-
litudinis in gradu intensiois n' r' d' oes qualitates
res dicuntur similes vel dissimiles q' d' oes qua-
litates suscipiunt magis e' minus autem illarum
similitudo certam ex identitate specifica oib' qua-
litatibus convenient probat r' d' ex 5 met: c' 15.
ubi dicitur Antz' ea e' similia quorum una est
qualitas. Ob: primo sicut se sit quantitas

Com 3o

Not 1o

impropria qd'

Nota 2o

Not 3o

130

Anni: Ut: hae proprietates sint recte assignatae
ad aequalitatem sic qualitas ad similitudinem & met.
c. 15. sed quantitas dicitur aequalis. ¶ paritatem
extensionis quod quantitas dicitur similitudo. ¶ paritatem
intensionis ¶ dicitur in similitudinem se habet quantitas
ita qualitas quo ad unam similitudinem in de.
licet gradualem conceditur quo ad unam negat
¶ 2do sicut se habet quantitas ut ad eam se
quatur aequalitas ita et qualitas si abstrahatur
habetur a modo quo ad quantitatem aequalitas
sequitur conceditur si inducatur modus: quod si
talem extensionem vel talem sequitur nego. ¶ 2do
ex nostra conclusione sequitur eas de quibus habere ratio
nem similitudinem unam gradus alteram per unum
alba ut: ex 2do duas quales et respu sunt
similes et dissimiles nam albedo ut tria est si
miles albedini ut quinque etiam per dissimiles est
2do gradu 2do nigredo et similis albedini in gradu
et dissimilis in se 2do similis in gradu ut tam albe
bedo qua nigredo sunt intensa ut albedo dissimilis in
se ¶ ad primum concedendo duas quales habere
rationem similitudinis ad etiam concedendo primo albedini
ut tria et similis albi ut quinque etiam per dissi
miles in gradu 2do dicendo nigredini et albedo
sunt dissimiles quia similitudo vel dissimilitudo in
minat etiam unitatem specificam si generica ut
genus si sit diversa latitas a specificam quam
vis si foret in absurdo ut dicitur in 2do et
latione eandem rem dicitur similitudinem se habet
similitudinem generis dissimilem ob diversitatem.

Do 2o

Re

Q. A. 1 Quid sit habitus.

Deus annihilaret corpus factu res adiacens
nihil amitteret reale qd signu e qz ante nullu
habuerit modu itez si deus annihilaret
corpus adiacens res cui adhaerebat corpus
etiam nihil amitteret qd e hic signu e qz
ante nullu acciderit modu reallz intrinsecum

Em 20.

dicendum eod habitus ead dem rason quatenus
adiacet extrinsecus vel circumposita e alicui
in hac d fine inuunt qd forma huius parti q
e res ut adiacet extrinsecu s.g. uestis quate
nus dicitur aliqd e e uestitum eod inuunt
futu cui adhaeret forma et e s.g. ho q aut
ste d uestitus qd inuunt unio qua haet form
unio futu nihil enim est aliud hac unio quam
circumpositio uestis ad uestitu qd inuunt un
positu ex forma et futu et est s.g. res uestib
futu uestitu pbat eam conclusio qa illud est
forma diuinus p diti a quo conueto illius p diti
dicitur sed ho p diti conueto dicitur a re adiac
te s.g. uestitus a ueste qd uestis s.g. e forma
hij p diti quod autem forma huius p diti ut
uestis n absolute et p tu se fit forma sed
quatenus circumponit pbat inde qa p diti eon
se n e accidens qd e aliqd aduenire quom
dumque notu e qd uestis fiat forma hij p diti
nihil autz p assignari qua circumpositio p
auodatio iq dicitur sed quares utru hac unio
positional unio realz distinguat a forma s.g. ut
ste q tu distingui ratione n autz modalizant

or.

q

Quid sit habitus.

reality patet ex prima ratione qd res e circum-
 posita sine noua reali mutatione sui sed tm
 qd talis quatenus existit ppxime subo illudqz dnoiat
 cum ante non dnoialet ex eo quod illi ppxime
 applicat e a subo ppxime quasi sustentat. Ob so
 substa n' pt e forma accidentaria qd nec consti-
 tuere aliquod spm p dnoio ante: n' potest etu
 se consideri etu quod alteri ad huc et negat nam
 hoc. eto modo accidentaly dnoiat subu cui ad-
 haeret. Ob. eto totus s' meta e 2o diuersus int
 etu qd tte vestem e vestem yfay intercedere ali-
 qd mediu nimiru habitu seu habitatione qd qd
 constituit formaz huius spm: non e vestis sed
 aliqd qd vestem qd intercedere aliqd mediu
 uideturet circumpositioe neqz ille vestitus nes ue-
 stis dnoiet illu vestiens nisi aucto datio vestis
 interueniret sed qd dicimus in ratione tantu e
 qd ista circumpositio ex parte rei n' distinguat a
 veste. Ob. qd si ista dnoio extrinseca a veste
 extrinseca adiuuante sufficit ad constitucioem qd dnoio
 plura erunt spm ut huc dnoies extrinseca
 possint diuersimode multiplicari etu variatio-
 ne terminandi ut quod res dnoiat n' qd ui-
 su terminat illud qd terminat illud qd n' n'
 gando sequelaz ad yfay p dnoio quomodo dnoies
 possint variari possunt ita ut subo dnoierent
 q' motu forme negat ita ut dnoierent subu

Ob. 1o

qz

Ob. 2o

qz

Ob. 3o

qz

Q. A. 2. De speciebus huius iudicamenti

ad hoc tria respiciat
scilicet

1. modum termini vel alterius cuiusdam rei
hinc conceditur ad utrum ut dicitur extrinseca
vel Soares 2. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

30

30

Aut. Etus

De speciebus huius iudicamenti

Species huius iudicamenti recte assignantur a coisly e
Soares dicunt enim tot esse species quot orna-
menta et res circa populum ut vestes annales orna-
menta gemmae seu quod aliqd de deaurata ornamenta et
nota haec in fine p. 10. ad hoc p. 10. ut dicitur huius
sed ut innotant quomodo rem sine animata sunt in-
nimata modo eas res dominet q. modum orna-
mentum q. indatay tactibus et arma deaurata etc

De sua parte iudicamenti

posita q. 10. post iudicamenta dicitur q. post iudicamenta ponuntur et q.

A. 5. De oppositis in genere.

lato differe et excludunt separata illa n. n. pugnare un aliquo terminato sed ut vlt. extra se. eto pugnare in his aibz tm p. anaxam sibi extrinsece oim negatione opposita vero separant p. determinatis qlyda ut nigredo albedini et vitas. inveni, eto p. aliqua peculiare ratione ut contraria p. expulsiore negatio e. privatio ob intrinseca negz forma repugnantis relatio p. intrinsece separz.

divisio opp. p. obic

Quo ad divisione. Divisio opposita sufficienter et adaequate in has tres contraria, contradictoria, privativa, relatiua p. obic. sicut opposita aut e. intz terminos utriusq. positivus aut intz terminos quoru unus sit positivus alij negativus p. privum aut isti termini sunt absoluti aut relatiui si absoluti sunt contraria si relatiui sunt relatiua si eoru aut terminos negativus connotes aptitudine forma et e. oppositio privativa aut n. connotal et e. negativa p. obic p. q. n. d. obz p. m. t. v. n. enim p. intz venire oppositio intz duos terminos negativos in ea q. nihil vno sunt h. p. p. h. h. habere aliqd. diversu quo opponant. dicitur tm dicitur aliqz e. eoru et n. eoru sed privum e. privatum sicut negativum p. d. obz oppositio intz duos terminos negativos p. eoru et n. eoru et sic quo ad formam verborum et fortit. n. fat intz terminos positivos et tm virtualit. intz illos na. si dicas eoru n. eoru h. auipias eoru p. fortit. hinc p. negatione tunc n. eoru signal. videtur q. e. positivum quid negat eoru negatione si aut

B.

C.

lucis unigenas p' nati sine p'p'ine ad videndu
 tunc n' dicitur de negativitate aptitudinis et p' illa
 distinguit q' e' positivum qd' adeoq' semp' alij termi-
 nis e' virtualit' saltem positivus. Quares una q'
 sine divisio sit univoca p' negativitate q' n' aqua-
 lit' partiu' p'p' ab his t' m'bris non p' se o' con-
 venit oppositioi' contra dicitur q' p' se o' sit ne-
 gatione' contrarijs autem et relati' nis convenit
 etia' attributioni quatenus sunt adiuncta ex'p'm'
 seu neg'z opposit' Albu' enim p' se primo e' al-
 bu' extrinsecu' nisi sit adiuncta' neg'z nigri p'
 quaz opponit' eid'z constando mat' in alio condi-
 tion'z qua' sit expellere nigru' si vero loquamur
 d' oppositioe quatenus tm' respicit neg'z et p'ime' nec
 ibi e' univocatio q' p'imitio n' opponit' forma' p'
 aptine' sed p' neg'z aptini' contrariet'z et hinc videt'
 Ant' p' meta. c' dicitur contradictoria' opposi-
 tion'z e' maximam q' etia' hanc cetera di-
 cunt.

De contrarijs.

Dividuntur p' contraria ut videre e' apud Arist. ^{divisio con-}
 Eto' insti: in ea q' varent medio' positivo ut amur ^{traxionem}
 et adiu' q' possunt q'dem habere separatione' ab utro-
 q' sed nihil positivum tnt in medio. et in ea q' tnt
 mediu' ut albedo et nigredo tnt enim subdine
 et hanc ulterius dividunt in ea q' tnt p'p'tiu' non ^{altera hinc}
 mixta sine cui' non e' imposs' q' d'ay' i'ancu' ^{is.}
 mixta ut videre e' apud Arist. Eto' dividuntur

& transmutaretur transmutatio n. n. fit in ea que
 omnino sunt diversa sub summo genere. Ob. califa.
 hio contrariatur frigori sed caliditas et frigus sunt
 in diversis partibus illam actionem hoc in qualitate ge
 contraria n. sunt semp sub eodem genere & caliditas.
 ne contrariatur frigori n. p. se totum sed ratione sui
 termini q. augeat se: caloris nos aut loquimur d. y.
 q. etu se sunt contraria. Quod ad ista contem
 parat quomodo contraria in se maxime distent
 & hanc distam tria complecti s. et ee positiva sine
 in se terminus tales q. si d. g. dista negativa ex
 parte unius termini dista contrariorum n. erit ma
 xima sed dista privationis et negationis cum
 ha forma erit maior magis enim distant ens et
 n. ens qua duo entia eto et ee dista n. sub quo
 eumq. genere sed sub eodem sub quo contrariantur
 nam si auipiamus alius genus qua id sub quo
 contrariantur n. semp maxime distabunt contraria
 na albedo magis distat a nigritate qua a nigre
 dine in habeat pauciores entitates ees in nigri
 tate qua in nigredine sic ad h. maxime ut
 inuat hanc distam ee maxima q. p. h. et seipsum
 primo positum ut contraria plus distent sub eodem ge
 nere quam oia alia q. sunt sub eodem genere et hoc
 n. e semp neesse na sub eodem genere patibit. qua
 vitas etque distant siccitas et humiditas ac frigus
 et calor eto negatiuus ut nulla sub eod. genere
 plus distent etiam si aequo distent et hoc sufficit.

D.

F.

F.

F.

in eo ut unius forma ex natura sua repugnet
 et simul in eodem subiecto in altera forma et
 dicitur per se subiecto delectat quasi altera, eto ex.
 pulsione melius adde tu nisi alterum nisi a non nam
 nigri: expellit albedine a nive et cygnus zid ex.
 pulsione ad eodem subiecto inflexionis et ab eadem parte
 subiecto oppositis. Repugnancia una idem. Ob. calor
 et in igne contrari: ab frigori quod et in aqua go
 non necesse est idem subiecto et quod contrarietate in me.
 diate frigori aquae quatenus potest effluere calorem in
 aqua et contrarietate immediate frigori non autem ipse
 contrarietate immediate quo ad ista tunc quatenus
 quomodo contraria non simul in subiecto subiecto et
 simul etiam gradus intensis res: id est ultra et
 gradum utriusque non autem obstat quominus sint si
 mul in gradibus remissis vel in diversa parte
 subiecto. Ob. quatenus contrarietate subiecto et
 tam non et intensis res sed tunc etiam etiam in gradu
 remisso go et in gradu remisso non et tunc comu
 nitate sed tunc se expellere et disto. Nam qua
 litates et etiam tunc ut contrarietate in gradibus in
 tensis non autem tunc et etiam ut in vi gradu con
 trarietate.

Ob.

Re.

Re.

Re.

Ob.

Re.

Ant. tertius.

De relative oppositis.

Relative opposita sunt ibi quod hoc ipsum quod sunt relative et
 oppositorum et dicitur aut quomodo let aliter posita et.

4-3. De relativis oppositionibus

ad ipsa dicitur oppositorum quia relative opposita
sunt duas res. primo mater ut est pater
et filius. Eo res oppositio nis quae conjungit ex
rele mali tanquam ex facto et est res quae
relatis et est hanc relative opposita dicuntur
oppositorum adverte in res oppositionis et aqua
lis comparationis na hinc relata in quae est oppo
sitis relativa aliqdo habeant res. dicitur pariter
ut pater et filius in eo quod opponitur relative oia
hant aquae opposit. Not. Alius

De oppositione privativa.

privati: oppo: Privative opposita sunt quae opponuntur ut habitus seu
forma et ut privatio habitus aut formae hanc op
positio satis itaqz illa privationis naa. Nota
Nota: quod negatio per se plus est ad privum est negatio privi
privi dicitur finiri per carentiam formae, dividitur
attendendo suba in quibus reperitur in privatione per
negatio: quae dicitur negatio in se est negatio for
mae in suba inepto ad formam privatis est negatio
privati: quae dicitur negatio in se est negatio for
mae in suba apto ad formam ut caritas huius
explicatione trahit for. Eo inhi. c. 17. De hanc
privati: quae dicitur quod per quomodo dividatur. Nota. Ta
o enim dicitur carentiam formae in suba quocumque
sive apto sive inepto ad illa forma ut si mare
dicitur. Unde hanc privatis videtur tantum nulla

Art. de oppositione privativa. 150.

phosica cu se. nonne privatis transferimus ad
ea q privata n sunt pprie loquendo. 2do privatio
dicitur carentia forme in tubo apto ad illa forata
ratione gradus generici n ratione specifiu, ut si
talla vialy careat nq hac quatenus ait est apta
videri quatenus vero e in tali spe apta n e. 3io
privatio dicitur carentia forme in tubo apto ad
2tu gradu specifiu sed n 2du tempus sicut
catulus 2tu gradu canis e apty videre sed n
e ordinarie ante septimum vel non novu diem.

2o

3o

4to privatio dicitur carentiam in tubo apto etiam
2tu gradu specifiu et 2tu tempore ut si catulus di-
catur cecus post novu die q eo tempore solet
videri hanc ultima auctio e ppriissima. 2do

4to

5to privatio in ea q tm privat actu ut
solaris q tm privat actu videndi n potentia ut
tenebre q tm privat actuali luce 2do in ea q
privat potentia quicquid id e illa mty qua et actu
nihil impedit quod fit fructu actus illius ut e pri-
vatio potentia videndi, 3io in ea q privat potentia
remota id e ea mty qua et actum aliquod aliud
fructu ad illu actu impedit ut manus que n tm pri-
vat potentia videndi sed etiam anima in
qua e potentia. 2do qm pt ultra a privae deq
regressus ad habitu nota regressu ea duplice
primu ad idez numero ut idem nimiru redeat
2tu numeru quod ante peryt 2do ad idez spe

5to

6to

7to

8to

9to

10to

11to

44. De oppositione privativa.

ut in aegrotus q̄ restitutus priori sanitati
n̄ enim est eadem numero sed p̄ se tm̄ regre-
sus ad idem p̄ se iterum duplex est prius immu-
diatus q̄d̄ aliqd̄ immutabile a privatione redit
ad forma ut cum aer tenebrarūq̄ immediate a
tenebris redit ad lucē s̄to mutatus q̄d̄ aliqd̄
antequā redcat ad forma prius mutatus in aliam
ut in brutū mutatur materia q̄ amittit vitam
bruti prius et augetur alias formas et disposi-
tiones antequā augetur iterum aliqua forma
si prius enim uerit in terra terra in herbam
hanc in partē aītis et ita tandem materia re-
dit ad uitam q̄ q̄d̄ in toto et foete s̄to
cap: 5. n̄atū n̄ p̄t fieri regressus ad eandem
numero forma opposita privationi p̄cipatū aut
p̄t ut testat̄ resurrectio mortuorum ubi q̄q̄ q̄
p̄t eandem numero anima q̄ d̄o regressus
immediatus ad idem p̄ se n̄atū datū patet exem-
plo supra dato aer enim d̄ tenebris immu-
diate transit ad lucem q̄ q̄o regressus immu-
diatus n̄ datū a prius ad habitū q̄d̄ privatio
privat potentia p̄cipua uel remota nam q̄ am-
sit potentiam nisiq̄ amplius n̄ uidebit. Q̄
immediate quā mediate bene p̄t fieri regressus
ut uidebit̄ in exemplo uitae am̄ facte ut igit̄ p̄t
dicit prius distinguē a contrariis quōd̄ d̄t̄ r̄
gressus a contrariis ad contrariū n̄ idem d̄

privatio ad habitum utique si d' regressu im.
 privatio a privatione d' qua in sua responsione
 est per se utraque privatio suscipit magis et minus
 et proprie n' suscipere, quia privatio intrinsece nihil
 quod aut nihil e' quomodo potest intendi intentione. fil
 additione gradus. realis ad gradum realem improprie
 aut quatenus connotat terminum cui opponitur suscipit
 magis et minus q' n. privatio & gradibus erit quasi
 intensus quamvis privatio duobus eodem modo in qua
 bitate privatio q' privatio longitudine bipedali est
 quasi longior illa q' privatio longitudine pedali quod
 etiam locum habet in perfectionibus essentialibus nam pri-
 vatio nobilioris forme ut gratie divinae est gra-
 vior quam privatio gratiae humanae.

Ant: Stus.

De oppositione contradictoria
 seu negativa.

Negative opposita sunt (si opponitur ut habitus negativus q'
 seu forma est negativus habitus seu forma. Nota^{positiva q'}
 primo p' contradictorie opposita n' hic illi affir-
 matione et negatione q' est in enumeratione
 qua aliquid affirmamus vel negamus ut sunt. hoc
 est albus hoc n' est albus sed simplices terminos q'
 sunt principia et materia huius affirmationis et
 negationis complexe quales sunt videns n' videns
 sed et n' sed et Nota^{sed nos hic non su} Nota. 20

A. 5. De oppore contradictoria seu negativa.

Primo. mere nege p nege specificae sumpta qd in sub
mesto sed p negatione in genere p ut abstractis
a subto apto uel inesto ei p ut dicit tm caranti
om formae ratio qd qd si sumeret p nege ut
e sub subto inesto daret mediu in nege
et formae quod e contra Atqz pbat sequela
quia in n uidentur lapidem e uisione daret
to qd e n uidentur sed caecus. Ques o hoc

modo negative opposita e opposita primatiue
n distinguunt qd oia primatiue opposita sunt
e opposita negative ut primatiue sit p nege
tionis. hinc Casus hic negando sequentiam ad qd
tem p primatiue contineri sub nege similitu
sub anti contineri e matu sed n quatenus ne
gatio p hinc ab aptitudine ratio qd qd con
ueniunt generi p uo ab inferiorib sunt ante qd
uenit e genus ut p hinc ab hoc e hinc
to illa n conueniunt inferiorib to n n e
genus sed hoc oppositis negativa conuenit nege
ut p uo e ab aptitudine e negetudine e
forma qd quo ad hoc oppositis primatiue n
et contineri sub negativa p uo n e abfur
dar eandem rem diuerso respn habere di
uersas opposiciones e ita opposiciones prima
tiue p negetudine ut tm dicit nege n e
ut includit apting. Ques secundo hoc modo

Secundo. hinc Casus hic negando sequentiam ad qd
tem p primatiue contineri sub nege similitu
sub anti contineri e matu sed n quatenus ne
gatio p hinc ab aptitudine ratio qd qd con
ueniunt generi p uo ab inferiorib sunt ante qd
uenit e genus ut p hinc ab hoc e hinc
to illa n conueniunt inferiorib to n n e
genus sed hoc oppositis negativa conuenit nege
ut p uo e ab aptitudine e negetudine e
forma qd quo ad hoc oppositis primatiue n
et contineri sub negativa p uo n e abfur
dar eandem rem diuerso respn habere di
uersas opposiciones e ita opposiciones prima
tiue p negetudine ut tm dicit nege n e
ut includit apting. Ques secundo hoc modo

De oppositioe contradictoria seu negativa. 138.

Dari aliaz oppositioe ubi fit dictas quatuor na
Dabit oppositio ubi fit negatio formae in facto inepto
ad illaz forma sunt n' uideris et uideris respu lapsu
dis p posse qdem dari in reore sed ideo non se
len fieri qa n' fit usq in toga ex dictis faulre
e' respuere q'az dubia circa oppositioe contra
dictoriaz primu e' utru ueru fit illud factis mty
forma et eius negatione n' dari mediu p' re
de p' di formine mty priuatiue et negatiue op
positiu assignari q' illa habeant mediu haec mediu
causant p' b' q' q' d'at lapis q' nec lacus e'
nec uideris at uero nihil dat q' n' fit uel ui
dens uel n' uideris ratio q' q' priuatiue con
notat aptine q' n' reperit in oib' illis reb: q' ca
rent forma at negatio nullam eiusmodi requit
sed ubi forma n' e' ibi ipsa e' unde ulterius fit
ut negatio dicat tam t non entib' quas t entib'
q' tam t n' existentib' quam t existentib' nam
cu' n' existentia careant forma habebunt ne
gatione formae q' n' fit in priuatione hanc priua
tio requit aptine q' n' pt ee nisi in entib'. Dices
o etiaz mty priuatione et formae n' dari mediu
u nam ho uel uideris e' uel cauis p' hinc mty
formam et priuatione n' det mediu respu
fati apti dari tu mediu respu reliquoru mty
negem uero et forma nullu dat mediu respu
cuiscunq' fit entis sine n' entis. Dices eto

ob. e.

se.

ob.

se.

ob. e.

A. 9. De oppore contradi. storia seu negativa

Et nity negative opposita eē mediu dāq̄ em
aliquid futu d quo nec verificetur forma nec
negatio sine n. dīa chimera e alba fūe
e n' alba falsu erit sensus enim e existit
alba existit n' alba qz dīa n' est d chimera n'
existente sē hanc partem eē veraz chimera
e n' alba sensus enim e chimera in hoc tem.
pore coment eē n' alba e verbu eē hū n'
asignat existentiam e fil' intra chimera sē tm
existentiaz temporis extrinsec comitantis, dū
dubiu est utru contradictoria oppositio sit au
maxima sē affirmative qz maximaz oppositio
zplūz vocare possumus /o dū extēsiōe zō
zū quādam quasi intēsiōe /o modo oppositio
negativa e maxima qz forma e eius negatio
comprehendit se ex e n' ex at vero contraria
ut albu e nigrū relativa ut pater e fitius
privativa ut videns e cœcus n' comprehendit
oia entia e n' entia dō modo etiam maxi
ma e qz negio e causa cur reliqua oppo
sita nity se opponantz reliqua autem opposita
n' sunt causa ut negatio opponat formae sē
opponit seipsa pbatz antevdēns qz nisi cœtera
includeret negatione n' opposerentz inter se p
batz consequentia qz p qz aliud e tale hanc
censetz immediatius tale e quasi magis
hū igitō quod p se eē n' p aliud tale est

Edo quod negativae opposita distant tota natura
et in nullo conveniunt negatio est forma in
hinc potest habere eam ad verso contraria hinc eam
generis relativa sunt inter ens forma itaque et apti
modo quam constat privatio. hanc itaque modo

Magis se implevit circumscriptionem utinam testum implevisset. modo
altera non testis est. 2ae folio 31 Ob. quod duo ita se habent Ob.

ut unum includat alterum et ille aliquid supradat illud plus
hinc se oppositiones reliquae includunt negationem et illi supradat
novam oppositam relatis contrarietatis quod plus habent oppo-

nem si primo quod plus habeant si sumatur ut etiam
includunt negationem sed non si sumatur ut eam non includunt

sed ut ei opponitur et cogitatur sine negatione sed edo plus
includunt secundum suam compositionem componitur non eo

negatione et aliquid additur sed si plus includunt esse
tationem si dicitur non non. et tam multis dicuntur sunt ne-

gativae opposita quod per illud additum restringitur. Ob. 2o

Edo illa magis distant inter quae est aliquid medium quam
inter quae nullum est sed inter contraria et privativa datur

medium quod si disto si distant magis distantia qua
si locali trans se est distantia naturae quae consistit in eo ut

in paucioribus conveniant negationem. Ob. 3o illa mi-
nus distant quae minus requirunt ad distantiam contra-

dictoria minus requirunt nam ut aliquid sit non albi
sufficit ut habeat medium colorem ut autem dicatur

non grum non sufficit sed negando non ad partem sed cum dicitur
stincte nam medium solaris non sufficit ad non albi tantum

quatenus est positivum quod sed quate. hinc extrinsecus
negationem albi quae plus distat quam nigrum ab albo

Ob.

R.

Ob. 2o

R.

Ob. 3o

R.

In caput 1. modis prioris.

In Caput II. 1.
modis prioris

quinque modi.
prioris. Hoc capite versentur 5 modi prioris 1o dicitur
qđ prius tempore sicut Chg prior e tempore
antichristo et hic modus e maxime proprius qđ
notissimus e et qđ lateri quodammodo e finitatis
ad hunc dicuntur 1ro qđ aliqd prius subsistendi
consequia e tunc e qđo aliqd inferat ab alio illud
autem aliud n̄ inferat ab isto Chg. qđ unum inferat
a duobus ubi duo n. sunt ibi etiam unum e ad
uerso duo non inferunt ab uno neq; enim duo
sunt si unum est. ideo unum dicitur prius conse-
quia subsistendi qua duo et hanc prioritatem
reperit in gradu superiori respu inferioris non
qđ aut inferat ab homine si n. si ho et aut est
et aut contra neq; n. si aut est ho e fit ut aut
fit prius hac prioritate qua ho. 2o qđ aliqd
prius ordine vel reru cordis exigit in rebus ut
sordis ut prius est exordium epistolae prius elementa
et principia in disciplinis quam progressiones earum et
conclusiones 4to qđ aliqd prius dignitate et potestate
ut princeps prior e nobile aurum argento 5to qđ
aliqd prius natura qđo duo sunt simul consequentia
subsistendi sed unum e causa alterum effectus exem-
plum e si homo e ait et oratio e uera qđ signat
et aut et contra si haec oratio uera e
et res signata erit sed ueritas rei e causa
ueritatis in oratione haec uero e factus illius

Caput de modis simul.

ficut ratio naa se ante visibile qa haec duo se mutuo inferunt ratio tu e causa visibile effecty hi s modi comprehendunt hoc nexu et omni pore natura prius ordine die et honore cau- lam causato dicitur e e prius. Nota tu in Not: Edo subitgu ee naa prius subsistendi aliis si n' subitgat etiam causa se prior naa causato modos posterioris n' exphat Atley qa cu prius et posterioris sint relativa facile ex modis prioris colligi possunt modi posterioris.

Caput 12 - J
modis simul.

Tres modos simul enumerat hic Atley prius e tres modi. simul tempore et e eorum quorum generatio nunc e id e q simul sunt aut sunt ut cu q ambulans loq ambulatio et loquio sunt simul tem- pore. Edo simul naa illationis q caret caa et e qo duo se mutuo inferunt neutru tu se alie- rig caa ut dimidant et duplu si n. dimidant e et duplu e si duplu et dimidant hic mody op- ponit Edo et sto modo prioris qa in Edo n' se se mutuo inferunt qz faul hic mody simul et in sto unu e caa alterig qz n' faul hic mody simul zing simul naa divisionis qo duo aliqz agt e agz immediate dividunt ut sua superioris ficut tho et Arutu qa utrunqz agz immediate

Caput de speciebus motus . 8

dividit aut hic motus opponit prioritati inferioris
quod utique sic est ex immediato suo superiori con-
prehenditur aut hic tres modi his versibus.

Tempore suo simul quorum generatio una est.
Quae unumquodque dicimus esse simul
suntque simul species generis non distribuuntur.
At generis causa non ratione sui.

In Caput 12. J
speciebus motus.

Motus est in genere divi transitus ab una ad
aliud cuius sunt species generatio quae est transitus ad
substantiam ut cum dicitur ignis corruptio quae est ab
substantia ut in moribus homo accretio quae est ad
quantitatem generatio quae est generatio generis
alteratio quae est transitus ad qualitatem motus localis quae
est transitus ad alium locum et quibus est in figura
si motus contrariatur in eodem tantum quod est motus
in eodem non fit contrarius motus in omni motus sunt
eius species particulariter vero contrariatur inter
se nam generatio contrariatur corruptioni
augmentatio decretioni motus localis in eodem
quieti in loco motus in particulari ut sensum
motus deorsum alteratio in eodem contrariatur
quod est in qualitate in particulari et albedo con-
trariatur nigritati.

Species motus
generatio
corruptio
accretio
generatio
alteratio
motus localis

JXX Caput 14 de modis habere

Septem modos habendi hoc cap. enumerat Antes *Septem aut:*

1o n. dicimur habere qualitates ut habere fiam etc	1o
quantem ut habere. tres utras longitudinis sic	2o
habere aliqd circa se ut vestes aut ornatum aut	3o
in parte sui ut habere ornatum in digito etc per	4o
lem ut habere manu etc habere ut contentu	5o
ut quo vas sit aqua intra se etc ut rem poss	6o
separ ut habere agrum etc et vir habere uxorem	7o
rem uxorem virum, et licet forte sint modi	7

di habendi in hoc vulgaris res suo tempore fuisse dicit Antes

In Libros Peri Hermetias. Quastio proemialis.

Quoniam Antes oia q tractat in suo organo ad angles vel syllogos reducit syllogos aut constat enunciationib: enunciativis et iudicatis et subo inquit Antes in q dicit tractare coordinatim reru simplicium ut haberemur cognitio coordinatim conceptum et uoum in q se q low reru oratione ingredimur absoluta q simplicium tractatione transit ad applicandas enunciationes q ex his componunt unde etiam colligit q se fel finis et scopus huius libri q prim